Coperta: DONE STAN

EDITURA FUNDAŢIEI CULTURALE ROMÂNE

Aleea Alexandru nr. 38
Sector 1, Bucureşti 71273
ROMÂNIA

Tel. 679.65.43; 633.11.62

JUAN CARLOS ONETTI

ŞI ATUNCI CÎND

În româneşte de
CRISTINA HĂULICĂ

EDITURA FUNDAŢIEI CULTURALE ROMÂNE
1993

© JUAN CARLOS ONETTI, 1987
© MONDADORI ESPAÑA, S. A., 1987
AVDA. ALFONSO XIII, 50. MADRID

ISBN 973-9132-94-4

Mariei Raquel

O văd alături, lîngă mine,
cu buzele pecetluite,
îndurerată şi tremurătoare.

W. W.

UNDE MAGDA PRIMEŞTE UN NUME

Şi de data aceasta, povestea a început pentru mine în ziua (noaptea) de Santa Rosa. Mă aflam cu Lamas într-o berărie botezată *München* , în Lavanda. Zăpuşeala sporea în localul năpădit de clienţi aferaţi, de fum şi sporovăieli.

Domnea un zăngănit neîntrerupt şi anacronic de halbe şi tacîmuri.

Atunci, în clipele acelea, s-au născut şi au căpătat contururi, chiar dacă nedepline, Magda şi viaţa ei.

Santa Rosa venea din nou, amenințînd ghiduşă străzile din Lavanda şi din Buenos Aires. Treizeci septembrie. Întotdeauna se ţine de cuvînt şi trage după ea, tîrîş-grăpiş, primăvara. Dar se cuvine s-o înduri cu prietenie, asudînd, cu mare anevoinţă, de călduri şi umezeli.

De data aceasta, cum spuneam, evenimentul se petrecea în Lavanda şi era musai să aştepţi sosirea furtunoasă a singurei curve simpatice care figurează, cu ofensă, în calendarul lui Grigorie al XIII-lea.

Nu-mi amintesc să fi cunoscut vreo femeie de asemenea cochetărie. Cu bubuitul ei îndepărtat, glumind aidoma copiilor care încearcă artificii, pentru ca în clipa următoare, conştient, să ne

îngheţe, semeaţă, răsuflarea, vestind prin tunete sfîrşitul putredei noastre lumi, ca apoi, brusc, să înceteze şi să se îndepărteze în stinse hohote de carnaval.

Se ştie că n-a coborît pe Pămînt decît o singură dată, şi asta s-a întîmplat ca să-l iubească pe locotenentul Glahn, undeva în Norvegia, la Sirilund, atrasă fiind prin vicleşuguri.

Starea-mi aproape vecină cu angoasa, ca şi dispoziţia mea proastă nu-şi găseau nici urmă de uşurare privind aerul mereu zeflemitor de pe chipul lui Lamas. Îl urmăream cum sorbea amuzat din halba, căreia teutonii de la bar ştiau să-i radă prisosul de spumă cu palete minuscule; obicei din strămoşi, absolută desăvîrşire. Berăria te momea cu o falsă răcoare, sugerată de pereţii cu lambriuri din lemn lustruit, cu capete de cerbi rămuroşi, făcute poate din carton, însă convingătoare. Din tavan şi din unghere de nereperat, zumzăiau ventilatoare cu o voinţă prezumţioasă şi ineficientă.

Tot împotriva zăpuşelii se sumeţeau şi halbele de porţelan cu capace metalice şi împestriţate cu scene domestice ori de vînătoare. Iar noi beam halbă după halbă, fără alt beneficiu decît acela de a asuda şi mai abundent, fără a evita în schimb umilinţa de a ne strecura printre mesele înţesate de inşi ce abia mai răsuflau, bărbaţi rămaşi doar în cămaşă, cucoane cu imense decolteuri, îndreptîndu-ne spre pisoarul mult rîvnit care între timp ajunsese debordant şi invadator.

Abia dacă ne îngăduisem să ne lărgim nodul de la cravată.

În localul spaţios, cu iz teuton şi de bere, glasurile se căţărau, se izbeau între ele, cuibărindu-se acolo sus, grosolane ori politi-

coase, undeva în plafon. Unele dintre ele mai coborau înapoi, spre a se înfrăţi cu altele abia venite, tot pe potriva lor, ori spre a se adăuga cacofoniei capacelor de halbe ce scuturau nerăbdarea ori plictisul.

Undeva mai departe, într-un ungher invizibil, începu să tremure un cîntec pe două voci:

Mein hutt er hat drei ecken,
drei ecken hat mein hutt,
und hat er nicht drei ecken,
dann ist er nicht mein hutt. *

– Mama lor, spuse încet Lamas. Uite-i că-ncep. Dacă se-nteţeşte, mă duc. Acuş se-ntunecă şi poate se mai şi răcoreşte. Şi eu care-ţi povesteam despre Magda.

– N-o lua aşa. Ce dacă! Se descarcă şi ei cu inepte melodii de nesuportat.

– O fi. Mai cere un rînd şi ţi-l plătesc printr-o confesiune pe care-o păstram pentru patul de moarte. Există un Dante în mine care începe să dea pe dinafară. Sau cam aşa ceva.

– Comediant, tragedian, am rîs eu, în timp ce-l căutam din ochi pe băiatul cu jachetă albă şi căpăţînă blondă, cubică, dispărut dintr-o dată înlăuntrul fumului care îmbîcsea berăria, abia clintit de ventilatoare.

– *Prosit*, cum latră liftele, zise Lamas ridicînd halba plină. Termin povestea înaintea vijeliei care ni s-a făgăduit.

---

* (În limba germană în original) (n. t.).

– Dă-i drumul; te ascult, mă supun.

– Nu pot să jur că se numea Magda, Magdalena. Poate că era aşa, după cum se prea poate ca numele să i-l fi născocit vreunul din paraziţii ăia, pe jumătate beat. Vreunul din hămesiţii care dădeau tîrcoale mesei îmbelşugate. Ea şi căpitanul trupelor din Flandra. Domnul căpitan. Cineva s-a întrerupt din sughiţ ca să şoptească: *Maria din Magdala şi samariteană, totu-i cuprins în frumuseţea ta.* Ceva de genul ăsta. *Tu-i dai să bea aceluia însetat.* Altceva nu-mi mai amintesc. Toţi imbecilii cîţi eram de faţă ne-am pus pe rîsete aprobatoare. Nu şi ea, Magda cea proaspăt născută, şi nici ofiţerul cu profil de medalie întunecată. Nu, nu era nici negru, nici metis. Era doar smead. Cu umeri de halterofil. Parcă nici n-ar fi auzit. A atins uşor cu degetul sticla de whisky, îmbiindu-ne şi pe noi. Dacă o mai ţinem mult cu halbele astea, sînt în stare să afirm că idiotul părea un prinţ dintr-una din castelele acelea indiene ce trăiau pe continent pînă să-şi facă apariţia, dintr-o eroare, pesta genoveză, Don Cristofor, care a tîrît după el sutele de delincvenţi spanioli în căutare de aur şi iar aur. Uite, cei care s-au purtat aşa cum se cuvine au fost strămoşii dumitale, aceia care l-au mîncat, fript pe jăratec, pe Díaz de Solís.

– Ţi s-a urcat berea la cap. Lasă manualele de istorie în pace. Spune mai bine despre Magda şi despre soldat.

– Puţin respect. Căpitan, ataşat militar.

– Adevărat? Eu credeam că era ataşat cultural.

– N-avea grijă, că apar şi ei. Mi s-a spus că există unii care şi scriu. Vreau să spun: care scriu versuleţe, chestii dintr-astea.

– Da, îi cred în stare de orice necuviinţă. Să ne întoarcem însă la Maria din Magdala.

– Ce ţi-am spus pînă aici era folositor ca să înţelegi povestea. Acum ţi-o aştern pe hîrtie. Corectează-mi punctuaţia. Mai cere nişte bere, fiindcă-i treabă mai lunguţă.

– Tunete nu se-aud, semn c-ar urma să plouă. Cel puţin aşa cred. Că mîna-n foc nu poţi s-o bagi pentru nebuna asta.

– Cît despre nebunie, Magda-i neîntrecută. Cum i-am şi spus-o în cele din urmă. Unul din gaşca noastră o botezase Floare de Ceai. Nu i s-a ştiut niciodată numele adevărat. Cineva a spus ori a scris cîndva că în materie de femei nu poţi fi sigur niciodată. Un prieten comenta: mai ales dacă sînt învăţătoare. Îmi cer scuze pentru că bancul ăsta sau cum vrei să-i spui n-are absolut nici un haz. Dar, dacă-mi îngădui, să ne întoarcem la Magda.

Acum zăpuşeala devenise altfel; nu mai era statică, ci pătrundea asemenea unor apăsătoare trombe silenţioase prin cele două uşi mari, din sticlă, armate cu drugi de metal.

– Cred că începeam să ne dăm seama despre cum evoluau lucrurile. Sau cel puţin eu. Ceilalţi erau vreo trei sau patru flăcăi din Buenos Aires care îndeplineau cu onor consemnul de a-şi face de cap sîmbăta noaptea. Aici fac o paranteză pentru lămuriri suplimentare. Cîndva o să se scrie un studiu, psihologic, sociologic sau de care o mai fi nevoie spre a-l defini pe acest porteño*, faună aparte în rîndurile argentinienilor. Dar despre asta o să vorbim cu alt prilej. Pentru moment...

---

* Porteño – locuitor din Buenos Aires (n. t.).

– Pentru moment, Maria Magdalena, dar nu cu picătura.

– De acord. Revin la subiect. Cultul nopţii de sîmbătă. Fiecare îşi avea treburile sau distracţiile lui, însă la miezul nopţii, cu puţin înainte de a începe duminica, cu spectacolele ei hipice, fie pe hipodromul din Palermo*, cu pista prea bătătorită sau umedă din cale-afară, fie pe gazonul de la San Isidro, unde caii pursînge, înspumaţi sau nu, alergau toţi cu graţie de balerină, disimulînd parcă efortul... Ei bine, la miezul nopţii, cum spuneam, noi toată gaşca ne adunam la *Eldorado*, cabaretul unde ştiam că se află întotdeauna, frumoasă şi nurlie, Magda noastră. Aflată negreşit la masa ei, lîngă ringul de dans, însoţită de comandant, pe care o singură dată l-am văzut îmbrăcat în uniformă. Şi, dacă mi-ar sta în fire să mă jur, aş jura că ea n-a urcat niciodată într-o lojă ori într-un separeu unde de obicei se consuma şampanie de un sfert de litru, perfect falsificată, pînă şi cu eticheta Văduvei**, şi se foloseau mesele în chip de paturi. Variantele de *kamasutra* erau cerute de clienţi, iar fetele se supuneau fără să-şi arate dezgustul. Nu ştiu de ce-o fi vorbind la trecut, cînd acelaşi lucru se petrece şi acum în vasta lume occidentală şi creştină. Ca să nu mai vorbim de Orient. Ziarul nu m-a trimis niciodată în Japonia, aşa că nu pot dezminţi, în cunoştinţă de cauză, gluma răsuflată la care te gîndeşti pesemne. Ţi-o ghicesc pe chip. Dar să lăsăm asta. Cele care urcau în loji ori separeuri o făceau din nevoia de a-şi plăti mîncarea şi chiria pensiunii. Acum două lucruri. Întîi: femeile astea sînt ceva

---

* Palermo – cartier mărginaş, pitoresc, din Buenos Aires (n. t.).

** Aluzie la faimoasa marcă de şampanie Veuve Clicquet Ponsardin (n. t.).

mai puţin curve decît preacurvele naţionale din aşa-zisa aristocraţie a ţării mele care, după proaspăta îmbogăţire picată plocon de la tot soiul de personaje umflate de simţul onoarei, păstrează încă un uşor iz de balegă şi sudoare de văcărese basce. Al doilea: ce părere ai avea despre nişte costiţă de porc afumată?

– Mărturisesc că mi-ar surîde, am răspuns. Aici trebuie să fie specialişti în *Delicatessen*, ca buni nemţi ce se află. Dar totul fifty-fifty. Şi fără să te abaţi de la subiect.

– Aha. Văd eu c-o să te-ndrăgosteşti de Magda; un amor imposibil, tip Werther, că tot sîntem în ambianţă.

Lamas se ridică sprinten şi se îndreptă spre tejghea ca să trateze cu marele teuton, rege fără sceptru, însă mînuitor neîntrecut al paletei de lemn cu care decapita, implacabil, prisosul de spumă ce înflorea în halbe.

După infimele costiţe şi oţetul din *choucroute*, după noua incursiune în plescăitul inevitabil de la toalete:

– Cam pe la ora asta, continuă Lamas, se aflau totdeauna la aceeaşi masă, şi arareori se ridicau ca să mai şi danseze un pic. Cum eram toţi băieţi isteţi, a început să ne ducă mintea că vizitele noastre mult prea dese la masa cu pricina nu mai erau privite din cale-afară de amical. Nu din partea Magdei: ea – veselă şi glumeaţă. Din partea lui. El, zîmbitor şi generos, oferind de băut, cu sclipitorul lui surîs de negru, cu umerii largi şi semeţi, falnic şi drept de parcă ar fi asistat, dintr-un jilţ, la o paradă militară. Chipul de abanos, definitiv, pe care timpul nu-l va altera vreodată. Am aflat mai apoi că era argăsit de soarele constant al ţării lui şi că de fapt trupul îi era alb, decolorat ca al unei fetişcane englezoaice.

Atîta am aflat, atîta spun. Cu Magda, totul s-a desfăşurat într-o bună-cuviinţă fără de cusur. Cîte o mărturisire, da; însă tot timpul cuviincioasă. Aşa, aproape fără vorbe, mişcîndu-şi privirile castanii pentru a ne da să înţelegem, fără a fi nevoie să rostească ceva. Am spus *negru*, dar n-am crezut-o niciodată. Indian, da; cîteva picături de sînge întunecat, atît cît să-l deosebească de ceilalţi, prin dispreţ şi tăcere. Cu fiecare sîmbătă care trecea, înţelegeam, tot mai neîndoios, că nu făcea decît să ne suporte. Nu în toate sîmbetele, bineînţeles, că doar nu ne duceam acolo să semnăm de prezenţă, aşa cum te duci la birou.

Lamas s-a întors la halba lui şi a schiţat către mine un fel de surîs jenat.

– Poate că atacurile astea de delaţiune mă apucă atunci cînd se produce o anume conjuncţie de astre. La naşterea mea prezida sau, mai bine zis, se afla la apogeu Fecioara. Bineînţeles că m-a abandonat foarte curînd, cum e lesne de presupus.

S-a răsturnat pe spătar, încruntat şi cu faţa înceţoşată. Vuietul berăriei părea să se mai fi potolit. Din ceruri, un tunet neconvingător bubui fără nici o făgăduinţă explicită. Ca şi cum i s-ar fi supus, Lamas îşi plecă trupul înainte pînă se sprijini cu coatele de masă. Nu eu eram cel pe care-l privea, ci o înfiripare nevăzută aflată îndărătul meu.

După o tăcere prelungită, Lamas continuă fără amărăciune:

– Osîndiţi la eşec sîntem cu toţii, pentru că ştim prea bine care-i sfîrşitul oricărei biruinţe trecătoare. Dar mă refer acum la eşecul acela pe care-l simţi înainte de vreme. Bilanţ, în bine şi în rău. N-am dreptul să mă plîng dacă e să mă compar cu alţii. Sînt

sănătos, ori cel puţin nu ştiu ce-mi pregătesc zilele care urmează. Banii îmi ajung şi uneori îmi prisosesc. Cum mi s-a întîmplat alaltăieri seară. Îmi mergea îngrozitor la ruletă şi am fost silit să recurg la prevestirea cutiei cu chibrituri. Ştii, bineînţeles, ce-i asta, sînt unele care vin cu o bancnotă împăturită de o mie de pesos ca să restituie, în douăzeci şi patru de ore, două mii. Şi, te asigur, e preferabil să te porţi corect faţă de mafia ruletei. În clipa aceea lucrurile s-au schimbat, perechile negre au luat-o complet razna, au lucrat pentru mine pînă în zorii zilei...

– ... Însă cînd fac bilanţul, mă aflu în faţa unor constatări contradictorii definitive. Aşază pe acelaşi plan şi, practic, anulează bani, sănătate şi ceea ce numim iubire. Toate astea se destramă cînd se înfruntă cu indiferenţa, semnul dintîi al bătrîneţii. Totul e *déjà vu* şi eu nu mai am nici un chef să cer vreunei clipe trecătoare să se oprească-n loc ...

– ... Totul trece, după ce mai întîi mă dezgustă. Mama adora muzica şi în copilărie mă molipsise şi pe mine. Dădea lecţii de pian. Pentru ea era un eşec ce nu părea s-o întristeze. Am scris odată despre asta. Dacă mai găsesc paginile, ţi le arăt într-una din zilele următoare. Eu însumi mi-am petrecut ceasuri întregi ascultînd muzică. Acum totul se reduce la *rock* şi la grosolănia isterică a celor care văd, aud, dansează şi iau droguri. Şi pe ei o să-i ajungă eşecul.

Se ridică întrucîtva jenat, iar chipul lui nu arăta în nici un fel dacă începuse să se îmbete ori nu. Ca şi cum ar fi căutat să să lămurească singur, mai ceru două halbe.

– Am fugit de Magda. Trădare ticăloasă. Dar mai întîi, o întrebare. Oh, nu trebuie să-mi răspunzi pe loc. Uite, dacă te-ar

pune cineva la zid, silindu-te să mărturiseşti ce soi de ratat ţi se pare mai vrednic de plîns, care ţi s-ar părea mai înduioşător şi te-ar face să urăşti mai mult cruzimea destinului sau a destinelor?...

– Toţi, l-am întrerupt eu. De ce i-aş acorda unuia dintre ei preferinţa durerii mele?

– Mai gîndeşte-te. Vorbim mai pe urmă. Nu sînt nepoliticos. Ne aflăm la *Eldorado*, într-un singur cuvînt, nu cu articol*. Şmecherul care l-a botezat s-a priceput să-i pună numele; o fi fost vreun pederast decorator. Prinţul indian care plătea fără să protesteze, divina Magda şi eu însumi, printre paraziţii nocturni. Şi întocmai ca într-unul din acele episoade neprevăzute pe care le impune mereu viaţa, toate astea s-au schimbat. Ori au început să se schimbe. Am constatat-o cu surpriză. Tocmai ratasem un program de primă întîlnire şi înainte de unsprezece seara mă înfiinţasem deja la cabaret. Acolo se afla Magda, aşezată la masa ei de totdeauna, care, dacă ar fi să aplicăm cu stricteţe legea din '30, era definitiv a ei; Magda era singură, fără sticlă de whisky, fără ataşat militar. Singură, îmi spuse rîzînd, dar n-am fost încă aruncată la gunoi. Putem cere ce vrei. Mi-a lăsat cont deschis. Nu-ţi face griji, el îşi primeşte leafa în dolari, o parte îi trimite nevesti-sii sau i se reţine o sumă în fiecare lună. Cîtă vreme îl ţine entuziasmul trebuie să profităm din plin. A fost silit să plece pentru altă lovitură de stat care de data asta e în favoarea lui. Sînt prieteni. Acum pleacă şi

---

* În limba spaniolă *el* este articol hotărît, precedă substantivul şi se scrie separat de acesta. Aluzie aici la himericul ţinut *Eldorado*, rîvnit de atîţia căutători de noroc, scris şi acela într-un singur cuvînt (n. t.).

vine după cum îi e voia. Azi totul o să fie altfel, am spus eu. Whisky-ul îl plătesc eu, chiar dacă-mi dau toată leafa. Doamne, zise ea înclinînd capul într-un glumeţ gest de respect. Dacă n-ai minte, fă precum pofteşti. Arămiul era îndrăgostit de-a binelea, sau ea avea mai multă forţă decît o pereche de boi.

Niciodată nu se poate şti exact şi se prea poate ca la urma urmelor să fie unul şi acelaşi lucru. Însă partea bizară, şi poate că aşa se întîmplă în soiul ăsta de istorii, a fost că am început să mă îndrăgostesc şi eu, dar numai cu încetul. Şi nu e vorba despre Magda aceea de la *Eldorado* arborînd aproape în fiecare seară cîte o rochiţă nouă spre şi mai marea ură a colegelor ei. În fond era corect, de vreme ce căpitanul îşi încasa leafa în dolari. Nu de Magda de la *Eldorado*, aşadar, cu un mijlocel, cu nişte sîni şi cu nişte şolduri, încît numai să te gîndeşti la ea dezbrăcată şi tot era un dar regesc. E vorba despre o altă Magdă, pe care am însoţit-o în toate nopţile, pînă în zori, pe la trei dimineaţa, vreme de cincisprezece ori douăzeci de zile cît a lipsit căpitanul. Aproape întotdeauna mergeam să ne bem ultimul pahar la *No name*, pe strada Corrientes, iar acolo îmi făcea hatîrul să-mi îngăduie s-o invit şi să plătesc eu. Acolo da. Pentru că purta un mantou care n-avea nimic a face cu hermina. O haină care nu-i era pe măsură, mai mare decît ea, galben cu castaniu, ceva din sinteticul acela care le consolează pe femeile fără mijloace, dar nu întru totul resemnate. Notează elementele care s-au adunat ca să încropeşti finalul. Magda avea maniere, niciodată n-am auzit din gura ei un cuvînt grosolan; ţi-am spus deja cît era de frumoasă şi în plus era mult mai inteligentă, fără a face caz de asta, decît majoritatea

bărbaţilor care o înconjurau. Decît răcanul, în mod sigur. Şi purta o pălărie neagră, masculină, cu boruri largi, anticipînd moda de azi, aşa cum o văd eu pe stradă şi prin reviste, pentru idioţi de ambe sexe. Şi, îmbrăcată în felul ăsta, nu mai avea nimic a face cu muierea aţîţătoare care-şi exhiba rochiile la *Eldorado* şi rîdea cu tandreţe, umilă şi pierită, privindu-l pe masculul impasibil care acoperea toate cheltuielile noastre, ale paraziţilor. Fiindcă ea nu bea altceva decît ceai, în recipiente uriaşe care imitau bolurile japoneze. Ceea ce făcea inevitabil ca din cînd în cînd să se ducă la toaletă, prilej care ne îngăduia să suferim în tăcere, spionîndu-i lenta şi unduioasa mişcare a feselor. Aşa îmbrăcată ori, mai exact, acoperită cu paltonul de trei parale şi pălăria de ţigan, nu-mi inspira dorinţă, ci doar înduioşare. Şi poate că simţea şi ea, căci începea să se răsfeţe cu un glas copilăresc şi să înainteze cu paşi mari, plini de ambiguitate. Nu o dată mi-a trecut prin minte că nici femeia de la cabaret, nici fetişcana pe care o însoţeam în zorii acelor zile nu existau cu adevărat, că erau două farse şi că doar Dumnezeu ştie cîte asemenea lor mai păstrează încă în repertoriul său. Şi aşa, drept la *No name* – barmanul negru şi aproape întotdeauna ultimul pahar, căci ea avea nevoie de multe ceasuri de somn pentru a străluci din nou a doua zi la *Eldorado.*

Lamas se ridică leneş, întinzîndu-şi trupul mădular cu mădular.

– Aici s-a terminat povestea mea; pentru mine, o tragedie care mă împresoară adesea şi mă îmbolnăveşte. Iar *No name* şi prietenul meu, negrul Simons – te rog, cu un singur *m* –, au asistat la epilog fără a o şti vreodată. Pentru azi s-a sfîrşit. Poate în altă seară.

Înjghebă un surîs şi spuse că trebuie să plecăm şi mai trebuie să şi plătim. Mi-am scos portofelul şi l-am pus pe masă. Intuiam existenţa unui fapt extrem de serios şi care merita respect. Nu mai erau clienţi, poate cîte o pereche în întunericul vreunui ungher. În aburul dospit al străzii, Lamas vorbi din nou:

– Uite ce umezeală e pe jos. Dar zăpuşeala continuă. Prea sfînta-ţi curvă preferată a ameninţat şi n-a venit.

– Aşa e întotdeauna. Sfinte, curve şi acest intermezzo pe care îl numim femei. Înainte de a ne despărţi vreau să-ţi pun şi eu o întrebare, fără obligaţia de a-mi răspunde.

– Dă-i drumul.

– E o curiozitate veche. Erai secretar de redacţie la ziarul cel mai cotat din Buenos Aires. De ce-ai venit aici, în Lavanda, ca să conduci ziarul ăsta mizerabil la care tragem amîndoi?

Lamas se sprijini cu spinarea de un zid, izbucnind într-un hohot aproape grosolan. Cînd îşi recăpătă suflarea, schiţă din nou umbra unui surîs şi-şi puse o mînă pe umărul meu.

– Foarte simplu, îmi răspunse. La Buenos Aires nu exista ruletă, pe cînd aici da. O mare pasiune, prietene. Cînd ajunge să-mi învăluie sufletul, trăiesc nopţi de imensă fericire. Altă dată, de fapt de cele mai multe ori, ies plin de datorii. Dar un viciu, oricare ar fi el, nu poate fi înţeles decît de un alt vicios. Mergem puţin pe jos? mai propuse.

– În piaţa Cagancha e o staţie de taxiuri.

Am pornit. Începea să mă lase durerea de picioare care mi se trăgea desigur de la scaunul cu spătar înalt. Înaintam agale, adîncindu-ne în hotarul intranscendent al nopţii care-şi păstra întune-

cimea. O porţiune de stradă, pînă la primul colţ, în tăcere. Apoi, Lamas rosti cu un glas de parcă ar fi vorbit doar pentru sine:

– Dacă-ţi aduci aminte, să-mi spui, cînd ai să vrei, ce soi de ratat impresionează mai mult şi cu ce anume soi de ratare. Şi ascultă-mă: să ştii că nu numai pentru ruletă m-am mutat în Lavanda. Aveam nevoie să mă eliberez de Magda. Cred că toată noaptea asta n-a fost altceva decît o încercare de catarsis.

Primăvara aceea a sosit fără a fi vestită de vreo furtună credibilă. Lavanda s-a transformat într-un oraş în care străzile deveniseră tunele de vîntoasă şi trecerea spre vară a fost marcată de îngheţuri nedrepte şi de răpăieli năprasnice. Nori fără margini, argintii, stăpîneau înverşunaţi cerul; îşi băteau zilnic joc de speranţa frustrată a unui albastru senin. Şi mai ales îşi băteau joc de marea speranţă colectivă: căldură pentru a fi luate cu asalt cele mai frumoase plaje din lume, căldură pentru a adăuga murdăriei nisipurilor municipale hîrtii slinoase, ambalaje de băuturi răcoritoare aduse de prin ţări străine. Şi toată vremea cît a durat acea ingrată primăvară, contactele mele cu Lamas n-au depăşit redacţia ziarului. Lamas mi-a comandat articole pe teme extrem de valoroase cum ar fi "Ultimul tramvai", "Lolita de Nabokov", "Marilyn de Sábat" sau "Cele opt piane pentru tango". Eu m-am supus dîndu-mi toată silinţa. Dar n-am mai găsit niciodată, în cel pe care-l socoteam aproape un prieten, o cît de mică breşă care să-l suprapună personajului de la berărie, din faimoasa noapte de Santa Rosa. Asta m-a îndurerat, firește, dar n-a constituit o experienţă neobişnuită. Poate – şi aş îndrăzni chiar să spun *în mod sigur* –

cortina coborîtă cu stricteţe de Lamas îşi avea explicaţia în permanentul autoreproş, pe care cel ce s-a mărturisit prin sfîşierea de o clipă a intimităţii sale, îl adresează nemilos, apoi, propriului său *eu*. Întotdeauna mi s-a părut că observ un aspect feminin în astfel de reacţii şi în astfel de regrete ulterioare, fructe ale unei dăruiri fără iubire.

UNDE MAGDA ESTE IUBITĂ

Nu pot să-mi dau seama dacă a fost un zeu, un demiurg sau un diavol cel care s-a folosit de Lampiño pentru a-mi sufla în auz cuvintele ce aveau să iniţieze şi să-mi ordone totodată intrarea în rectiliniul labirint al sclaviei şi al supliciului meu.

Trecuse de unu şi rotativele care imprimau paginile interioare ale ziarului răsunau aprig, zguduind podeaua redacţiei. Eu ciocăneam în masă cu capătul unui creion, în aşteptarea ştirii colosale care n-a sosit însă şi care m-ar fi obligat să înlocuiesc titlurile principale de pe pagina întîi prin litere de-o şchioapă.

Aşa stăteau lucrurile cînd Lampiño, optsprezece ani, ţigară fumegînd etern în colţul gurii şi omul meu de bază în a-mi furniza cancanuri şi a-mi da o mînă de ajutor cînd se iveau probleme, se căţără pe scara de metal răsucită care făcea joncţiunea între ateliere şi redacţie pentru a-mi spune:

– Era să uit, Lamas, să-ţi vînd pontul de azi. *Eldorado* a primit prospătură. Cînd te plictiseşti de unul singur, treci pe acolo şi aruncă o privire.

– Ce naiba-i *Eldorado?*

– Dacă nu ştii, degeaba mai trăieşti. Cel mai bun loc de dans din oraş.

Acesta a fost începutul, lipsit de orice bănuială. Şi apoi, la multe zile după asta, m-am dus la *Eldorado*, mi-am ales o femeie şi am urcat cu ea sus într-o lojă, cu obligatoriul sfert de şampanie falsificată. Iar într-una din seri am zărit-o în mulţime pe Magda şi mi-am închipuit că şi ea mă priveşte ca pe o fiinţă omenească şi nu ca pe un client. La un moment dat ne-am uitat unul la altul şi atunci am devenit pe veci al Magdei, şi al Magdei am rămas pînă în ziua de azi, indiferent de tot ce s-a-ntîmplat apoi.

Ea se afla la masa ei cu militarul intrus, cu sticla de whisky de doi litri şi în jur cu trîntorii care trăgeau la măsea şi benchetuiau cît puteau. Într-o noapte am început să mă apropii cu paharul în mînă, plin ochi, arătîndu-mă voitor de bine faţă de ei, fără dorinţa de a abuza. Sfiala cu care m-am apropiat la început s-a dovedit pe măsura timidei vioiciuni de mai apoi. Încetul cu încetul am izbutit să fiu acceptat, am izbutit să respir parfumul trupului, al părului Magdei.

Însă această falsă intimitate nu ne putea abstrage din lumea de culori, de muzică şi de mişcare. Perechile dansînd, alcătuite din personaje interşanjabile, hainele de culoare închisă, frezele lucii date cu briantină, rochiile foşnitoare ale prostituatelor încă neconfirmate. Într-un neîncetat du-te-vino, dîndu-ne înconjur şi îndepărtîndu-se din nou, o dată şi încă o dată vreme de ceasuri. Şi acolo sus, în loja fără vreun cusur perceptibil, muzicanţii, două mici orchestre: una tipică, tînguindu-se în ritm de tango, şi a doua, numită "americană", cu hărmălaia ce poruncea zgîlţîieli şi sudoare.

În fiecare noapte, li se alătura un dansator cu partenera lui. Era cunoscut sub numele de Mascatul şi evoca timpuri ce rămăseseră grabnic în urmă, cu vesta-i gri de mahala argentiniană şi eşarfă

albă în loc de cravată. Reînvia pentru o clipă îndepărtate figuri ale tangoului pe care orchestra neaoşă le oferea în cinstea lui, desfăşurînd *cortes*, *ochos* şi *quebradas* *, vestigii ale vremilor de glorie sau născociri ale dansatorului însuşi.

Ringul rămînea gol, iar dame şi clienţi se adunau roată ca să-l admire. Noapte de noapte vizita, unul după altul, locurile de dans din tot oraşul şi-şi încasa, la fiecare, cei douăzeci de *pesos* dinainte tocmiţi.

Şi tot în fiecare noapte, marea de sunete şi dezmăţ vizual în care plonjasem pînă atunci culmina şi-şi lua un deşănţat rămas-bun printr-o desfăşurare numită Conga, un soi de defilare în care toţi participanţii, unul îndărătul celuilalt, îmbrăţişînd şoldurile celui din faţă şi cuprins fiind, tot în acelaşi fel, de altă făptură omenească, străbătea ringul trasînd un şarpe uriaş alcătuit din idioţi veseli care strigau *Conga, conga, conga!* pînă ce muzicanţii se plictiseau, îşi strîngeau instrumentele şi le vîrau în huse. Mărturisesc a fi făcut şi eu întocmai, aproape cufundîndu-mi obrajii în insolenţa feselor Magdei. Şi, uneori, mă năpădeşte amintirea zilelor cînd m-am aflat alături de Magda, cît de aproape mi-a fost cu putinţă.

Detaşatele şi platonicele întîlniri de la miezul nopţii m-au împins spre final, de data aceasta cu adevărat, cînd, într-una din serile cu clondir şi fără comandant, Magda m-a privit lung, făcîndu-mi un uşor semn cu ochiul. Eu mi-am asumat riscul de a presupune că-mi transmisese un mesaj de amor incipient. Eu, ales dintre toţi paraziţii care nu se dădeau duşi din jurul mesei ei. Pentru

---

* Figuri tipice ale tangoului argentinian tradiţional (n. t.).

a-i da de înţeles că am priceput, mi-am umplut încă o dată paharul şi l-am dat pe gît dintr-o suflare, întorcîndu-mi privirea în altă parte spre a păstra mai bine tonul conspirativ. Chipul ei era dominat de o frunte foarte amplă, aproape masculină; iar ea îşi dădea seama şi încerca s-o disimuleze prin tot felul de coafuri meşteşugite. Fruntea netedă şi bine rotunjită confirma presupunerea unui creştet frumos alcătuit. Ochii se îngustau către tîmple. Erau negri şi cu scîntei neîntrerupte care trădau ce nu era nevoie să rostească. Gura era alcătuită din buze fine, austere, înşelătoare, des întîlnite la femeile care ştiu să se bucure de plăcerile patului. Mi-aduc aminte că un vechi prieten îmi povestea odată din propria lui experienţă, cum că femeile cu pulpe zdravene populaseră totdeauna, zglobii şi fără ocolişuri, cotlonul lui de vînătoare. Nu era cazul Magdei, cu încheieturile şi gleznele ei infantile. Nasul, aproape drept, cu o uşoară curbură ebraică, marca personalitatea capului. Era mai frumoasă privită din profil decît din faţă. Mandibula se năştea invizibilă îndărătul urechilor pentru a înainta şi a se rotunji delicat, alcătuind bărbia şi o adîncitură care o despărţea de gură. Pentru a încheia portretul, am să amintesc şi de pometii înalţi care nici nu se sumeţeau, nici nu se ascundeau, dar se aflau acolo, la locul lor, dilatînd fără violenţă transparenţa pielii.

Obişnuinţa mă trezeşte la şase după-amiaza şi văd, în odaia cealaltă, dungile late, de un galben firav, trasate de soarele tomnatic şi înfipte în tocul uşii. Culoarea, ora, incertitudinea unui vis pe care niciodată nu mi-l pot aminti cu limpezime mă predispun

probabil să evoc zilele trecute, din ce în ce mai puţin expresive, cu feţe idioate, zilnic mutilate de timp.

Mai punctual decît ciclul menstural, care produce întotdeauna greaţă şi apoi linişte ori dezamăgire, în fiece ultimă sîmbătă a lunii îşi făcea apariţia Cayetano. Păr negru lins şi dat cu briantină, profil de pasăre care se accentua o dată cu frecventele-i mişcări din cap afirmative, o brăţăruşă din verigi de aur ce strălucea, alături de ceasul foarte scump, de fiecare dată cînd îşi vîntura braţele, fără bruscheţe, aproape cu răsfăţ. Nu-şi dădea buzele cu roşu, însă obrajii erau sulemeniţi cu grijă, într-un roz care încerca să dovedească prospeţime, dar nu izbutea decît să sugereze vagi simulări de febră. Şi apoi colirul, pentru a da strălucire privirii lui pline mereu de veselie şi tandreţe, alunecoasă şi timidă, implorînd parcă să fie acceptată, herald al rugăminţii de acceptare lansate de întreaga lui fiinţă. Mărunţel şi îngust în umeri, mereu cu acelaşi costum de culoare închisă, se apropia de noi ca să depună o sărutare pe obrazul Magdei şi să se înfigă în poziţie de drepţi dinaintea atletului în uniformă pentru a schiţa un simulacru de salut militar acceptat totdeauna cu un ordin: "Pe loc repaos, soldat". Către noi, ceilalţi, un bună-seara şi sclipirea dinţilor falşi, din cale-afară de albi. Niciodată n-a acceptat să bea vreun pahar la masa noastră; abia dacă arunca o privire furişă către sticlă, de parcă ar fi calculat proporţiile dintre whisky şi aer, angajate necontenit într-o bătălie inegală. Nu o dată l-am auzit minţind că ar fi abstinent.

Uneori, cîte unul din membrii liotei parazite care înconjura masa îşi permitea cîte un banc grosolan referitor la Cayetano şi la

ambiguitatea lui. Gaşca îl răsplătea cu hohote de rîs. Cayetano nu făcea altceva decît să-l privească în tăcere; nu auzise gluma, voit ofensatoare. Nu stătea mult cu noi; se ridica pe neaşteptate, spunea "'pte bună" salutînd cu o fluturare a mîinii şi dus era pînă către sfîrşitul lunii următoare. Nu era greu să ţi-l închipui tropăind cu paşi mărunţei, juvenil ţanţoş, cu cei cincizeci de ani ai lui încărcaţi de dorinţi, pe străzi în zori, în căutarea amorului său blestemat, pipăindu-şi în buzunar grosimea teancului de bancnote, pe care anii le făcuseră de nelipsit.

Într-o noapte, cu comandantul absent, aflat în jungla lui îndepărtată, şi cu Magda la masa ei obişnuită, de data asta fără paraziţi, aproape solitară în faţa paharului cu ceai rece, mi-a spus rîzînd, un rîs subţirel, că are o surpriză pentru mine. Şi a mai adăugat, ignorînd absurdul vorbelor ei: "Bineînţeles, dacă eşti liber".

Surpriza pe care mi-o făgăduia Magda am imaginat-o ca pe un răspuns la rugămintea mea nicicînd formulată în cuvinte; poate numai vreodată, cine ştie cînd, ca o scăpare, ţîşnind dintr-o sclipire scurtă a privirilor mele cu sau fără comandant de faţă. În noaptea cu surpriza mi s-a părut că simt, izvorînd din parfumul pe care ea-l folosea, franţuzesc şi cu nume un feminin, propria-i mireasmă precum o iederă cu ramuri extrem de subţiri ce s-ar fi răzvrătit, voind să iasă învingătoare, împotriva parfumului importat în flaconaşe mici. Îmi amintesc că niciodată în viaţa mea n-am respirat o mireasmă asemănătoare, încărcată într-atît de nostalgie şi speranţă.

În timp ce eu schimbam surîsuri, insulte banale şi fără vlagă usturătoare cu gorila portar care se desprinsese din lumea-i vegetală ca să-mi ceară ţigări, Magda sporovăia cu un şofer de taxi.

– Mulţumesc, spuse maimuţoiul. Blonde americane. Nu fumez altceva.

I-am oferit pachetul pentru că mai aveam unul neînceput în buzunar şi pentru că, pe vremea aceea, toate nopţile aveau un aer adolescentin şi întotdeauna existau localuri deschise ori semi-deschise de unde să te aprovizionezi cu tutun şi alte păcătoşenii.

Nu ne-am îndreptat spre sud, Independenţei nr. 800, unde începe zidul oraşului şi unde locuia Magda, într-unul din acele apartamente pentru nefamiliştii săraci: o odaie cu o fereastră mare, sală de baie şi chicinetă. Am ocolit şi *No name*. Taxiul a gonit spre nord, pînă la Avenida Santa Fe, şi s-a oprit în faţa unui număr pe care mi-e cu neputinţă să-l uit, dar niciodată să-l rostesc. Magda rîdea în timp ce eu plăteam.

– Surpriză, ţi-am spus eu, a rîs din nou.

A deschis uşa dinspre stradă cu o cheie mică şi, cu ascensorul, am ajuns la etajul al doilea, iar Magda a deschis o uşă albă cu aceeaşi cheiţă ori alta geamănă cu ea.

– Fără zgomot, mi-a spus, surîzătoare şi ghiduşă, exagerînd gestul de a-şi duce degetul la buze spre a sugera tăcere. Portari sînt, vecini nu.

Rîdea cu poftă în vreme ce înaintam prin apartament, ea în faţa mea, cu un pas decis, aprinzînd luminile una după alta.

– Îţi place? Mie, mai mult sau mai puţin. Vreau să fii sincer.

Mult timp după aceea, cînd senzaţia şi amintirea deveniseră inutile, mi s-a părut că înţeleg în sfîrşit ce dezvăluiau mobilele, obiectele acelea.

– Uite: cheia este aceeaşi pentru amîndouă uşile. Şi e din aur, ca şi crucea asta. Ce bem? Am şi un băruleţ.

Era îmbrăcată într-o rochie verde, discret decoltată; scoase dintre sîni crucea masivă şi începu s-o clatine în aer.

Surîdea, savurînd presupusa-mi surpriză anunţată într-atîta, la vederea mobilelor, a perdelelor fine care ne despărţeau de noapte. Am arborat un aer de uimire, extaz, şi am făcut cîţiva paşi pentru a-mi prelungi admiraţia, pe care o ştiam impusă în mod obligatoriu. Magda a rîs din nou şi mi s-a adresat: "Cu îngăduinţa dumneavoastră"; apoi a ieşit pe o uşă tot albă despre care am presupus, cu îndreptăţire, că ar fi de la camera de baie. Şi am rămas singur, contemplînd obiecte care m-au făcut să cuget la decadenţa marilor civilizaţii cotropite de barbari. Mobile, scaune, sofa, bibliotecă, erau frumoase toate, un lemn magnific, fără vopsea ori lac, răsucite sau dimpotrivă îndreptate spre a întruni comoditate şi frumuseţe. Stăteau acolo, probabil fără nici o folosinţă, agresate de culorile ţipătoare ale unor perne. Rafturi de biblioteci care n-aveau să adăpostească niciodată cărţi răbdau insolenţa cîtorva marionete întruchipînd stupiditatea unor povestitoare americane. Deopotrivă cu injuria portretelor de familie: ţînci ştirbi şi plini de bube, cucoane ţepene şi grase; fotografii tăiate din reviste, cu mutrele actorilor şi actriţelor ce alcătuiesc fauna tristă a starurilor de radio sau televiziune. Am văzut şi mantoul ei pe un fotoliu, incongruent prin execrabila lui calitate, semănînd atît de tare a blană de cîine

încît simţeai tentaţia să-l scarpini, să-l mîngîi, să-i faci giumbuşlucuri. M-am gîndit cu maliţie că faptul de a continua să-l poarte nu era altceva decît o nadă subtilă pentru a atrage un substitut de valoare, hermină, vizon, cincilla ori cine ştie ce va fi sperat ambiţia Magdei.

Fotoliul acela era incongruent şi el. Şoca, în mijlocul mobilierului sever, scandinav, religios, al încăperii. Pielea era plină de jupuieli, iar picioarele fuseseră sfîşiate de muşcături şi gheare de dulău ori motan.

Acum ea se afla din nou lîngă mine şi zgomotul apei se auzea stingîndu-se încet în camera de baie. S-ar prea putea ca amintirea, mereu lipsită de respect faţă de timp, să fi învălmăşit lucrurile şi abia acum să fi existat clipa aceea cînd am avut senzaţia că-i simt mirosul propriu sub cel al parfumului franţuzesc.

– Aşază-te, ce stai în picioare, mă pofti ea. Hai, spune drept, îţi place? Am whisky de import, de cea mai bună calitate. Eu îl beau aşa, gol, fără să-l stric. Nici apă, nici sifon. Degustă-l fără grabă, îţi jur că merită osteneala. E de la ambasadă. Şi-acum o să vezi că-i o poveste plină de surprize. Ascultă. A început atunci cînd, nu ştiu cum şi în ce fel, Comandantul meu a aflat data exactă a zilei mele de naştere. Ce zici de asta? Nu-ţi spun cîţi ani, între noi nu contează. Cîtă vreme mă simt tînără... Şi dumneata îţi dai bine seama că într-adevăr aşa mă simt. Uite sticla, serveşte-te singur. Ai văzut că la masă la *Eldorado* aproape nu deschid gura; trebuie să am mare grijă să nu fac vreo gafă, mă înţelegi? Sînt femei care plîng la comandă. Eu, în loc de cuvinte, rîd. Rîzi şi iese întotdeauna bine, nu-i aşa? Bun. Cum îţi spuneam, o surpriză uriaşă. Eu,

bineînţeles că ştiam ce zi e, dar credeam că el nu. Mi-o fi scotocit prin geantă, prin acte vreau să zic, în vreo dimineaţă cînd eu încă dormeam. Pentru că el, din meşteşugul fin al patului nu ştie mai nimic şi-i pasă prea puţin. Dar altminteri, ce mai: e un adevărat armăsar. Niciodată n-am cunoscut un ins ca el şi nici nu cred să mi se mai întîmple. Uite scrumiera, poţi să-mi oferi o ţigară, ori crezi că-s de la mînăstire? Cum îţi spun, eu ştiam bine ce dată e. Nu există femeie care să-şi uite ziua de naştere. Aşa-i cînd împlineşti cincisprezece, sărbătoarea cea mare şi începi să-ţi faci iluzii; mă înţelegi. Şi pe urmă trec anii şi vin tot felul de lucruri şi trec şi ele, că aşa e viaţa, n-ai cum s-o păcăleşti. Atunci începe spaima, care creşte încetişor, din ce în ce mai mult cu fiecare an, chiar dacă nu vrei s-o mărturiseşti. Dar să nu-ţi închipui că-n noaptea aceea, în magherinţa mea din San Telmo... Mă rog, nu chiar maghernuţă, că eu o ţin totdeauna la linia de plutire, ba chiar aduc şi o slujnică, lunea, ca să pot fi cu ochii pe ea. Cum îţi spun, în noaptea aceea n-a pomenit o vorbă despre ziua mea şi, bineînţeles, eu nici atît. Asta era acum vreo trei săptămîni. Primise ştire că trebuie să se întoarcă în selvă, acolo unde căldura e de nesuportat, şi casele se vopsesc în alb, cu var sau cam aşa ceva. Însă de data asta, la plecare, mi-a spus că e primejdie la frontiere, că cine ştie care i-o fi soarta şi dacă mai ajunge înapoi. M-a lăsat ca de obicei dormind, şi ce crezi c-am găsit la amiază? Stai să-ţi arăt.

S-a scociorît între sîni pînă ce a reuşit să apuce, de lîngă crucea de aur, legată de ea cu o panglică roz, un soi de punguţă pe care în mod cert o împletise chiar ea, din lînuri de multe culori. A

deschis-o, a extras cu două degete o hîrtiuţă pe care mi-o întinse în timp ce-mi spunea triumfal:

– Ia-o, citeşte-o.

Am netezit hîrtiuţa, ponosită de îndoituri şi purtat. Din cîte îmi amintesc spunea cam următoarele: "Cheia asta e a ta şi îţi las aici adresa. Tot ce găseşti e al tău şi nu te gîndi la chirie. Puicuţa mea, trebuie să plec într-o misiune aeriană primejdioasă, dar inima mea e cu tine". M-am gîndit la vorba ţărănească: Tare se mai tîmpeşte bărbatul cînd i se aprind călcîiele. Şi asta era valabil, în egală măsură, şi pentru mine.

Era înduioşător şi m-am înduioşat gîndindu-mă la comandantul aflat acum atît de departe, înfrăţit cu mine printr-o aceeaşi îndobitocală, prin aceeaşi orbire din amor. I-am restituit hîrtiuţa în care parfumul Magdei se amesteca cu un mic iz de testament. Ea a pus-o la loc în punguţa pestriţă, şi-a vîrît-o din nou între sîni, în timp ce crucea rămăsese uitată şi scînteind în lumină.

– Înţelegi? spuse apoi. M-am pomenit cu asta. Şi cu toate astea, vreau să spun – un braţ fără mînecă se roti în jur ca să arate mobilele. Dumitale îţi plac?

Cum îmi plăceau de fapt foarte mult, iar pernele scandaloase nu izbuteau să umbrească eleganţa cu care fuseseră concepute, i-am răspuns sec:

– Nu ştiu. După mine, sînt mobile de biserică. N-au graţie, nu sînt plăcute.

– Adevărat? Şi eu m-am gîndit tot aşa cînd le-am văzut prima oară. Dar poate că o să mă obişnuiesc... Şi pe urmă, ştii bine, calul de dar... Pe de altă parte, apartamentul e de lux şi e pe strada cea

mai bună. Am hotărît să nu-mi fac probleme şi să mă bucur de el. La urma urmelor, azi sîntem şi mîine nu. Văd că-i la modă boala asta, miocardită-i zice. Nu-i ciumă, dar şi-n clipa asta putem rămîne ţepeni.

Rîse ca pentru sine, de parcă s-ar fi bucurat de un secret.

– Toarnă-mi whisky, porunci. Mult, că vreau să-mi scot pîrleala după ceai. Şi poate că pe urmă o să-ţi spun ceva ce-am făcut totdeauna, dar n-am mărturisit niciodată. Fapt e că ai ceva de medic. Cred că măcar cu dumneata se poate sta de vorbă.

Am umplut două pahare care dezvăluiau un cristal de cea mai bună calitate; le-am umplut, sfidător şi cu grosolănie, pînă la marginea de sus, şi-am început să beau, privind-o întruna pe femeia care sorbea, veselă, fără să-şi ascundă privirea. A întins două degete, i-am dat o ţigară şi am fumat amîndoi, întrebîndu-mă de ce oare n-avea pachete de ţigări aduse prin contrabandă legală de ambasadă.

Ţin minte că am băut din paharele mari, încet şi privindu-ne în ochi, într-un fel de duel glumeţ şi tacit. Puţin după ce-şi termină whisky-ul, nu beată, dar întrucîtva altfel decît de obicei, Magda se ridică. Fără a se apropia prea mult de mine, începu să-şi dezvăluie taina. Eu eram vesel, nerăbdător dar foarte stăpînit, dominîndu-mi marea curiozitate care mă silea să ascult provocînd, prin mişcări afirmative din cap, tot mai multe vorbe, tot mai multe mărturisiri, şi să mă bucur de tot ce ascultam aproape ca într-o desfătare sexuală.

– Îţi spun toate astea pentru că i le-am spus şi unui doctor, acela însă era străin. Începusem să mă sperii şi m-am dus să-i spun că

nu pot sta mai mult de o săptămînă sau două fără bărbat. Şi într-a doua săptămînă eram întruna prost dispusă, fără vlagă, simţeam că mă usuc. Mai multe prietene mi-au spus că s-ar putea să fiu nimfomană, şi de-atîtea ori am auzit cuvîntul ăsta pînă am ajuns să-l şi învăţ pe dinafară. Dar doctorul acela, care nu era de prin partea locului şi ştia multe, mi-l amintesc şi acum, cu barba albă şi rotunjită şi cu maniere atît de delicate încît la început am crezut că-i homosexual, fiindcă m-a examinat fără nici o dorinţă, numai din plăcerea de a mă vedea goală. Mi s-a părut niţel degenerat, fiindcă pe atunci nu eram decît o mucoasă. Şi închipuie-ţi că la urmă mi-a spus, cu un zîmbet de părinte, că nici poveste de nimfomanie; că nu eram decît o femeie normală şi că celelalte erau ori nişte prefăcute, ori nişte biete amărîte. Aşa că, uite, acuma ai aflat şi ştii. Şi mi-a mai spus: că eu am început foarte devreme şi că trebuie să mă mărit, nu să umblu azi cu unul, mîine cu altul, chiar dacă neastîmpărul îmi dă ghes. Palpitaţii cum nici nu-ţi închipui, nervii, gîtul uscat. Şi, crede-mă, fără nici un alt leac decît acela pe care ţi-l imaginezi. Însă acum, iubitule – cuvîntul mi-a fost adresat cu un zîmbet în care se întruneau dăruire şi posesiune – , acum, de cînd l-am cunoscut pe Comandant, mi-au trecut toate spaimele, necazurile mi s-au încheiat, mă jur. Numai că, uite, s-au scurs atîtea zile, iubitule, de cînd Comandantu-i plecat...

– ... şi poţi să-ţi închipui, rîiosul de Serna, administratorul, e ca un fel de stăpîn al turmei. Sîntem zece sau douăsprezece fete care ne vînturăm pe-acolo. Cel mai curios e felul în care ne arată cu degetul, ne alege de parcă am fi nişte iepe şi el ne-ar însemna după cum îi e cheful cu fierul înroşit în foc. Gorila aia de la poartă,

care nu-şi mai cumpără ţigări fiindcă, după părerea mea, are un cancer care o să-i facă, sper, de petrecanie cît mai curînd, primeşte veste de la el şi, cînd fata pe care Serna a ales-o dă să intre la lucru, maimuţoiul îi dă un inel cu două chei, de la apartamentul rîiosului* Şi asta înseamnă că în noaptea cu pricina ea-i rezervată pentru el şi nu poate să intre în vorbă cu nici un client, chiar dacă omul îi place şi plăteşte bine. Şi să ferească sfîntul să te împotriveşti, să nu accepţi cheile de la portar, că el tot ţi le pune cu de-a sila în mînă, ba chiar cu un mic rînjet, zicîndu-ţi "ce noroc azi pe capul tău".

– Din curiozitate, cîte perechi de chei ai primit?

– Mă rog... erau alte vremuri. Fapt este că, ultima dată cînd monstrul mi-a dat cheile, m-am dus glonţ la biroul rîiosului şi i le-am trîntit drept pe masă. De atunci îmi poartă sîmbetele şi într-o bună zi o să se răzbune.

– Cum de-ai avut curajul?

– Tontule. Pe vremea aceea aterizase deja Comandantul.

Se apropie de mine să mă sărute, mă mîngîie cu sînii, lipindu-i cu mişcări foarte lente şi iscusite de pieptul meu, de veşminte. Cred că am vrut să ne sărutăm încet şi cu răbdare, însă a fost imposibil. În cele din urmă ea s-a smuls brusc şi-a murmurat:

– Doamne dumnezeule. Şi tu eşti tot la fel, nu poţi să zici că nu – rîsul ei era vesel, copilăresc şi glumeţ. Dar aici, niciodată. Sigur că există un dormitor, dar premiera trebuie să fie cu Coman-

---

* Joc de cuvinte între *Serna*, nume propriu, şi *sarna* (rîie), de unde apelativul *rîiosul*, care va reveni în paginile ulterioare (n. t.).

dantul. Mă înţelegi, nu-i aşa? E o delicateţe şi el o merită din plin. Dă-mi haina şi să mergem în maghernița mea de pe Independenţei. Dacă la ora asta găsim vreun taxi. De obicei rostesc o rugăciune şi întotdeauna apare unul gol.

Faţă de ea, de orice ar fi spus, de orice aş fi bănuit eu că ar fi gîndit, faţă de mîngîierile, de ofensele, de capriciile, de obiceiurile şi viciile ei, eu nu eram decît un imens şi umil *da*. Consimţire care a durat, împărtăşită, pînă ce oboseala şi soarele dimineţii au pus stăpînire pe odaie. Ne simţisem, după cum spune un prieten de-al meu, precum doi canibali închişi în celula unui balamuc.

În timp ce luam micul dejun în prima cafenea pe care-am găsit-o deschisă, Magda a înfipt decisă un *croissant* în ceaşca de cafea, a ridicat spre mine privirea şi-o jumătate de surîs, pentru a formula cu un glas foarte clar, foarte ferm:

– Iartă-mă dacă-ţi spun. Dar adevărul este că tot timpul, chiar dacă am fost nebuni şi am făcut ce-am făcut amîndoi, tot timpul m-am gîndit la el, mi-am închipuit că sînt cu el. Doamne sfinte. Mi se pare că m-am îndrăgostit. Sau sînt la un pas foarte mic de-a mă îndrăgosti – deodată făcu o mutră gînditoare şi uimită. Dar îţi dai seama, iubitule? Ţi-am pus coarne. Toată noaptea n-am făcut altceva decît să-ţi pun coarne.

Şi-a sprijinit capul de spătar şi o bucată de vreme a rîs cu hohote.

Cei doi ospătari pe jumătate adormiţi, care stăteau de strajă în sala goală, surîseră şi ei pentru a întovărăşi hohotul ei uimit.

Eu simţeam cum creşte în mine o ură sălbatică, aş fi vrut s-o strîng de gît, priveam cuprins de ispită cuţitaşul pentru desert; aş fi vrut să-i cer, rugător şi umil, să pună o dată capăt acestei veselii ticăloase.

În ciuda oboselii, seninul dimineţii mi-o impunea frumoasă, ispititoare şi fără egal.

Că primăvara începea să se înfiripe se vedea în mugurii rahitici iviţi în puţinii copaci din oraşul ziarului meu şi în speranţa cumetrelor din piaţă. Dar văzduhul păstra încă o încremenire hibernală, justificînd haina de blană a Magdei, blană de animal necunoscut mie şi inaugurată înainte de a fi apărut comandantul în viaţa ei şi în cabaret.

În nopţile în care comandantul era plecat în permisie, ne duceam să bem ultimul pahar, uneori ultimele două, la barul care n-avea nume, *No name*. Acolo beneficiam de zîmbetul şi de atenţia lui Simons, barmanul negru care, după părerea mea, era bărbatul cel mai elegant din Buenos Aires. Asta fără a uita că meseria mă obliga să vizitez, destul de des, *El Plaza* şi *Jockey Club*, atît de frecventate de copilandri şi bătrîni bine.

După o vreme, într-o altă noapte, afurisitul de Herminio, ucenic de gorilă cu destulă calificare, se smulse din lumea-i vegetală pentru a se aşeza între mine şi intrarea la *Eldorado*.

– O ţigară? l-am întrebat, oferindu-i una pe loc.

– N-aş zice nu, Don Lamas. Pentru că, ştii? M-am hotărît să mă las de fumat. Cînd începe să te doară umărul, ai isprăvit-o. Aşa că

m-am lăsat de fumat şi nu mai cumpăr niciodată. Dar cîte un fum din cînd în cînd... nu?

– Aşteaptă puţin, mai spuse. Păstrase o brichetă şi apăsă cu degetul mare pînă cînd flacăra deveni verticală.

– De fapt, Don Luis mi-a spus să-ţi ţin calea aici, înainte să intri în local. Dar mi-a spus clar că nu-i nici ordin şi nici interdicţie. Atîta doar că ar vrea să-ţi vorbească înainte să intri. Mi s-a părut, după ton, că-i ceva serios. Uite, aici e uşiţa.

Strecurîndu-ne printre plante şi flori timpurii ale unui anotimp încă absent, am străbătut cîţiva metri pînă la o mică uşă de fier pe care Herminio o deschise fără nici un scîrţîit. Am mai parcurs doi metri de parchet, doi de linoleum, şi – eu cel dintîi – ne-am pomenit în biroul lui Don Luis şi în faţa falsului şi bine stăpînitului surîs al lui Don Luis în persoană.

Mi-a fost uşor să simulez că nu i-am văzut mîna întinsă. Am moţăit din cap ca răspuns la zîmbetul lui şi am pus piciorul pe unul din scaunele biroului de unde acelaşi Don Luis strunea vreo douăzeci de fete şi nu mai ştiu cîţi chleneri, aproape toţi homosexuali. Acum pretindea să fie numit Serna şi, uneori, în răstimpul cîte unui scurt delir de grandoare, afirma că adevăratul său nume ar fi Luis *de la* Serna. Împodobea minciuna fără să-i dea mai multă consistenţă, recitînd o genealogie care izvora, variabil, din Carlos Quintul ori din Napoleon.

Am constatat, uimit şi acceptînd ca un punct în favoarea lui, că biroul era la fel de precar şi murdar ca dependinţa unui funcţionar fără speranţă.

Pe atunci pretindea să fie numit Serna, repet – fapt ce nu izbutea întru totul în rîndurile liotei de femei care, între ele, obişnuiau să-i spună *sarna* –, şi începuse deja să stăpînească stilul onctuos şi de o cordialitate insolentă, atît de răspîndit printre tinerii *porteños* ai acelor ani, care încercau să se cațere cu orice preț. L-am revăzut mult timp după aceea, mai greoi şi mai îndesat, călcînd apăsat, dar fără zgomot, plimbîndu-şi aerul său de străin fără curiozitate, bărbierit ca un actor ori ca un preot, dar fără mustăcioara fină pe care o copiase odinioară de la cine ştie ce actor de cinema. Tot străin şi acela, firește.

Toate astea sînt amintiri, toate astea s-au petrecut mult înainte de dictatura militarilor, de torturi şi de genocid.

Serna mi-a oferit un scaun, țigări şi ce poftesc să beau.

M-am aşezat într-unul din cele trei fotolii de piele fără strălucire. Mai erau, în afară de asta, covoare, trei pereți cu tablouri, un birou mare pe care se aflau două maşini de scris, două coşuri de sîrmă, un vas de porțelan plin de creioane şi agrafe de hîrtie. Pe masă se afla un interfon al cărui uz mă depăşea.

Cu toate că nimeni nu m-a crezut vreodată, continui să afirm că brațele fotoliilor erau împodobite cu nişte minunate broderii *ñanduti* *, în formă de imenşi sori albi. Probe ale contrabandei şi simboluri că încăperea nu era un simplu birou: avea şi ceva de cămin mai duios.

---

* Tip de broderie de mînă, în Argentina şi în Paraguay, de o mare finețe, care imită textura pînzei de păianjen (n. t.).

– Vă deranjăm pentru o problemă serioasă. E vorba despre comandant şi despre Magda. Istoria asta ne poate vîrî în buclucuri şi încurcături, vreau să spun.

– De ce *ne?* Aş vrea să ştiu de ce-aş putea fi eu învinuit. Aştept închiderea ediţiei şi vin să beau aici cîteva pahare. Dumneata ştii prea bine că cel care invită e comandantul. El îşi poate permite. Familia lui e proprietara zăcămintelor celor mai bogate din Minas Gerais – am născocit eu.

– Să-mi fie cu iertare. Mi-ar plăcea să ştiu de unde ştii aşa ceva.

– Am relaţiile mele. În ziaristică aşa e. Dacă eşti un ziarist bun, evident, iar ziarul e important şi te sprijină.

– Nici noi, adică nici eu, vreau să spun, nu-s lipsit de relaţii. Dar nu se potriveşte. Problema o priveşte, de altminteri, pe Magda.

– Ba n-are nici o legătură. Dumneata ştii doar că de cînd comandă militarii sîntem în democraţie, într-o ţară liberă.

S-a arătat destul de viclean pentru a ignora ironia şi, mai apoi, pentru a o prelua:

– Libertate, atîta vreme cît nimeni nu ofensează Stăpînirea.

Ne-am privit fără să zîmbim, păstrînd un aer inocent. Mi se confirma o bănuială anterioară: Serna era un tip inteligent şi cinic, virtuţi care aveau să-l ajute, presupuneam, în viitor.

– Bine, reluă el. Deocamdată să lăsăm femeile deoparte. Problema care ne preocupă cu adevărat nu-i Magda. Este mulatrul, comandantul. Ştiu că de la o vreme încoace nu mai vine. Dacă se întoarce, iar sîntem în pom. Cît este el aici, Magda nici nu dansează, nici nu bea cu nimeni.

– Cred că se întoarce. Iar whisky-ul îndoit cu apă pe care i-l plasaţi şi pe care-l plăteşte cu sfinţenie vă despăgubeşte cu asupra de măsură pentru paharele refuzate de Magda.

Serna dădu din cap şi izbi cu palma în birou.

– Te sfătuiesc, spuse rar şi aţintindu-mă drept în ochi, să n-o mai spui şi a doua oară.

– La vîrsta mea să primesc sfaturi? O să ajung să cred că eşti plin de răutate, un ins primejdios.

– Nu eu, de asta poţi fi convins. Dar am şi eu prieteni în jur.

– O, da, din cei supărători. M-am plictisit, Don Serna. Spune-mi clar pentru ce-ai pus gorila să mă cheme.

– Aici doresc şi eu să ajung; dar se pare că nu ne înţelegem.

– N-ar fi cu neputinţă. Poate că şi eu sînt încet la minte.

– Fără glumă. Problema-i complicată. Ştii? Chestiune psihologică, aş spune. Ca să nu mai vorbim de bani şi disciplină. Care contează şi ele. Şi încă mult, să nu te îndoieşti de asta. Dar să-ţi înfăţişez panorama. De cînd şi-a făcut apariţia mulatrul...

– Comandantul.

– Mă rog, o fi la el acasă. Aici... Serna vîntură un braţ pentru a pune în evidenţă imensitatea localului numit *Eldorado*. Aici nu-i altceva decît un client, adică un musafir plin de bani şi care ştie cum să-i cheltuiască. Ştim toţi pentru ce vine. Adică, pentru cine. Şi dacă a venit vorba de bani, noi bănuim că are şi risipeşte din cale-afară de mult. Nu în limite fireşti.

– Iar *noi*. Pe mine scoate-mă din chestiune.

– Spun *noi*, adică instituţia. De asta te-am chemat. Ca pe un client vechi, ca pe un prieten dacă îmi îngădui, ca pe cineva cu

multe relaţii, ca să te întreb ce ştii despre omul ăsta şi dacă vrei să ai încredere în noi. Problema e să ne confirmi, dacă se poate, diverse zvonuri care circulă pe-aici.

– N-am auzit nici un fel de zvon. După mine, e un om din nord, amorezat lulea de prietena mea Magda. El vine şi plăteşte, iar trîntorii din jur vin şi profită. Fapt este, după cîte i-am auzit, că-şi încasează leafa în dolari.

Serna îşi expuse în tăcere o frumoasă dantură încrustată în cele două maxilare; apoi emise un chicotit de triumf.

– Întocmai. Aici voiam să te aduc, zise el.

Am rîs din toată inima, amuzat.

– Nimeni nu mă aduce nicăieri, i-am răspuns. Şi dumneata mai puţin decît oricare altul.

– Iartă-mă. N-am vrut să te ofensez. Dar tocmai despre asta era vorba.

Acum Serna îşi prelungi surîsul într-o tăcere atît de îndelungată încît îmi dădu impresia că aşteaptă ceva. Trecu o bucată de vreme înainte de a-mi da seama că avusese dreptate. Ca un mieunat de mîţă călcată pe coadă, o voce, de femeie probabil, uzată deja de miile şi miile de scheunături prost dispuse care cîndva, în vremi depărtate, fuseseră cuvinte, ţîşni felină şi agresivă din interfon şi puse stăpînire pe încăpere. Vocea emise:

– Destulă trăncăneală inutilă. Serna, vino şi adu-l aici.

Alt mieunat al aparatului şi apoi din nou tăcere.

Serna nu scoase o vorbă, dar continuă să mă privească ţintă cu o expresie vecină cu spaima şi amestecată cu un strop de speranţă. I-am surîs compasiv şi am răspuns gîndului pe care i-l intuisem.

N-am vrut să mă arăt crud şi nici să-mi iau mica mea porţie de răzbunare.

– Deci aşa stau lucrurile. Auzisem şi eu zvonuri, dar nu le-am dat crezare niciodată. Rezultă că patronul este de fapt patroana.

Serna se ridică în picioare; părea un copil surprins asupra faptului.

– Nu în întregime. Am şi eu partea mea.

– Presupun. Şi acum înţeleg că o să mă duci nu ştiu unde. Mă duci în braţe?

– Nu-i glumă. Dacă vrei, mergem. Te asigur că este o doamnă, o adevărată doamnă.

Uşa, care îşi arăta scîndurile întristate de timp şi delăsare, etala de partea celalaltă o tăblie groasă – imitaţie de piele cu mari discuri aurite ce simulau capetele cuielor. Am făcut un pas, îndepărtîndu-mă de acea oroare, dar Serna m-a oprit zicîndu-mi:

– Vezi: am capitonat.

– Da, chestie de lux.

– Aşa-i? Şi totul e la fel. Asta e numai anticamera.

Ne aflam într-o încăpere mai degrabă îngustă, mobilată în genul unui birou de profesionist prosper. O masă în formă de rinichi, amintind de piscinele celor îmbogăţiţi peste noapte prin contrabandă sau prin amiciţii politice. Pe birou, un uriaş recipient de cristal împovărat de flori din plastic vopsite în culorile steagului naţional. Telefon alb, un vas de ceramică din care se revărsau creioane, pixuri, hîrtioare mîzgălite. Interfonul, bineînţeles. Dosare aşezate în piramidă.

Pe pereţi o emblemă a Inimii Sacre şi, alături de ea, străjuia Cristul lui Velásquez, iar într-un mic altar, înconjurat de lumînări pipernicite, niciodată aprinse, o imagine a Sfintei Fecioare privea către tavan. Cred că am văzut şi un suport pentru reviste alături de fotoliul biroului renal.

Ceva mai departe, într-o arcadă a zidului, nişte draperii vişinii ţineau loc de uşă. Ca un adevărat cavaler, Serna a făcut un pas înainte pentru a da deoparte draperiile şi a-mi face loc să trec.

Femeia era cufundată într-un fotoliu, la capătul acelei încăperi cu totul descumpănitoare. Şi ea descumpănea. N-a vrut să se ridice, deşi apoi mi-a arătat că e în stare s-o facă şi că-i place să se exhibe în picioare şi să se mişte fluturîndu-şi volanele. Era bătrînă; cu o foarte vagă insinuare a faptului că va fi fost tînără şi frumoasă într-un timp care n-a existat niciciînd, pentru că pe atunci eu încă nu eram pe lume. Razele lămpii cădeau asupra faldurilor unei rochii de un albastru ca cerul, foarte împodobită cu fundiţe de catifea roz. Toate, de la gîtul acoperit pînă la piept şi pîntec, păreau fixate într-o minusculă piatră de diamant fals.

Mi-a întins o mînă vînoasă, însă am înţeles la timp că n-o făcea pentru ca să i-o strîng; astfel încît m-am înclinat, serios şi îndatoritor, pentru a i-o atinge cu buzele.

– Ziaristul, Doamnă, bîigui Serna în spatele meu.

– 'cîntată, răspunse femeia, tot din fotoliu, lăsînd să-i strălucească pentru o clipă dinţii fără cusur. Îşi plecă puţin capul cu peruca platinată, şi lumina delatoare îmi îngădui să văd statornica, răbdătoarea cruzime a anilor.

Căci am avut impresia că-mi amintesc, în mod nehotărît, de femeia pe care o văzusem timp de cîteva clipe, cu secole în urmă, într-o noapte, undeva într-un bordel de lux, foarte scump, căruia ea îi era patroană, pe atunci încă în floarea vîrstei şi plină de cochetărie, în oraşul El Rosario. În acea amintire vagă, mincinoasă poate, numele ei era *madame Safó*, iar grupul ei de ucenice alcătuia o curte de adevărate miracole. Pînă într-atît, încît vizitatorul nu le mai alegea după vîrstă sau frumuseşte, ci pariind indiferent, ca la o masă de joc, pe cutare pieptănătură, pe falsele adolescenţe pline de stîngăcie, pe culorile rochiilor, pe bunele maniere ori pe cel mai convingător dintre surîsurile mincinoase.

Acestei *madame Safó*, dacă ea era, nu i-am putut spune vreodată şi n-aveam s-o fac nici acum, că nasul care se ascuţea pentru a emerge din cîmpul de zbîrcituri ce încă de pe atunci pusese stăpînire pe faţa ei aproape pe de-a-ntregul, faţa pe care am văzut-o ori presupun că am văzut-o, strălucind de plăcerea bunăstării şi de inconfundabila placiditate a luxuriei satisfăcute, constituiau – ele, adică, nas şi zbîrcituri deopotrivă – heralzii prevestitori ai unei păci finale. Ai unei păci care se va instala atunci cînd parantezele adînc săpate ce-i înconjurau gura, cînd labele de gîscă ce se răsfirau către tîmple, o dată cu demult pierduta şăgălnicie a clipirilor din pleoapele cu lungi sprîncene artificiale, cînd inumerabilele creţuri ce acopereau obrajii, fruntea şi gîtul, alcătuind reţele de desene cu semnificaţii secrete, vor ajunge, toate laolaltă, să se şteargă într-o noapte de priveghi, pentru a arăta, scurtă vreme, chipul neted şi ţărănesc al fetişcanei de odinioară ce a precedat, traversînd generaţii, masca spoită cu o osîrdie zadarnică a bietei

madame Safó. Într-o zi imprevizibilă şi apropiată, în care ea va fi deposedată de orice aviditate, şi legănată de ignoranţă şi uitare.

Bălăngănindu-se în timp ce-şi freca mîinile, Serna o îmbie surîzător:

– Vi-l prezint, Doamnă, pe ziaristul după care umblam.

– N-am umblat după el, Luisito. L-am invitat; e oaspetele nostru. Nu sta aici ca o momîie. Du-te la dulăpior şi pregăteşte ceva leacuri.

Serna încuviinţă plecîndu-şi obedient capul şi se îndepărtă către ceea ce ei numeau "spiţerie". Am simţit o uşoară emoţie pentru că era vorba tot despre un birouaş, rezemat însă – acesta – de pînza galbenă care ascundea peretele, abstras cu totul din harababura de mobile ale odăii unde, după ce înfruntase mii de peripeţii, înfrîngeri şi îndoielnice triumfuri, domnea, poate pentru propria-i veşnicie, *madame Safó*.

Spiţeria-scrin mă făcu dintr-o dată nostalgic şi elimină ani. Pentru că, fără a-mi fi aparţinut vreodată, scrinul acesta fusese al meu într-un trecut care se îndepărta cu fiecare zi mai mult. Îl rîvnisem cu aproape tot atîta pasiune cu care doreşti o femeie. Întîia oară îl văzusem în casa unui prieten, apoi la o licitaţie; eu aveam douăzeci de ani şi foarte puţini bani.

Deşi sluţit prin repetate lăcuiri, acela era scrinul meu.

Cu uşa lui culisantă şi arcuită şi cu nu ştiu cîte sertăraşe, ascunse acum pe jumătate de cele două rînduri de sticle şi, în faţa lor, de un şir de pahare de mărimi diferite.

Acea primă dată cînd văzusem un scrin frate geamăn cu acesta simţisem un fel de invitaţie şi percepusem, totodată, o anume

provocare. Şi mă imaginasem, în mod vag, aşezat în faţa lui şi scriind într-o înserare sau o dimineaţă ploioasă, sub ţîşnetul luminos al lămpii care mă decupa în odaie şi îmi cădea rigid peste pagini. Eu singur în toată clădirea; apartamentul acoperit de praf.

N-am ştiut niciodată ce anume scriam; era poate romanul total, în stare să substituie toate capodoperele cîte se scriseseră în lume şi pe care eu le admiram. Fiecare sertar purta o indicaţie pe o mică fişă de hîrtie, pentru că eu eram un romancier maniac al ordinei şi disciplinei. Un sertăraş era rezervat pentru a colecţiona adjectivele încă neuzate. Mai dispuneam şi de refugii provizorii pentru adverbe, substantive şi fetuşi de fraze pe cît de noi pe atît de geniale, care aşteptau, răbdătoare sau nărăvaşe, să fie alese pentru a triumfa pe albul paginii imaculate.

Cu un surîs de barman obişnuit să asculte lamentări şi să ofere consolare, Serna se îndreptă spre Doamna lui, ridicînd două sticle.

– Pentru mine, nu. La ora asta niciodată. Un strop de whisky, atîta tot, cu un pic de gheaţă. Domnul ziarist să aleagă ce-i este pe plac.

L-am privit pe Serna şi am schiţat cu capul un gest afirmativ. El s-a întors către "spiţerie" şi am ascultat susurul băuturilor care cădeau în vasul pentru cocktail. Dar se întrerupse din îndeletnicirea lui pentru a se apropia de *madame* cu un pahar mare, acum chihlimbariu, şi care mai conţinea, în afară de whisky, şi clinchetul cuburilor de gheaţă.

Glasul. Era zadarnic să încerc să-l readuc la suprafaţă din noaptea aceea de la bordelul din El Rosario, acoperit de rîsete,

culori şi parfumuri. Îmi era uşor să-l imaginez onctuos, vesel, insinuant fără a fi supărător.

Glasul acesta de contra-alto, acum definitiv şi ultim, suna agravat de tonurile joase, bărbăteşti, pe care menopauza le instalase.

Era însă imperios, obişnuit să poruncească, să nu fie silit să repete comenzi ori insolenţe.

Cînd a înclinat capul pentru a sorbi uşor din paharul înalt, lumina i-a dezvăluit o latură a feţei şi am putut vedea ceea ce ar fi trebuit să presupun: cicatricele operaţiei care încercase cîndva să-i restituie prospeţimea, tinereţea care aruncă praf în ochi.

După încă o sorbitură şi-a retras capul în penumbră şi a spus cu jumătate de gură:

– Luisito. Să-i explici domnului motivele. Fără ocolişuri. Eu te corectez cînd e cazul. Dar aşază-te o dată.

Ţinînd în mînă paharul de Martini excelent pregătit, Don Luis a privit în jur şi a ales o pernă care a făcut *puf* sub greutatea lui. Înainte de a începe să vorbească, mi-a licărit prin minte, şi asta a durat cît un fulger, că, dacă relaţiile dintre ei erau mai mult decît comerciale – deşi întotdeauna, în orice împrejurare, chiar şi într-un ipotetic pat, ar fi rămas patroană şi slujbaş –, mi-a licărit prin minte că Don Luis ăsta trebuie să fie un armăsar de mîna-ntîi.

– Bine, începu Don Luis, doream să-ţi punem cîteva întrebări, aşa, confidenţiale...

– *Eu* doream şi doresc în continuare, precizează Doamna. Continuă, că-i urzeală destulă ca să mai şi rămînă.

Luisito îşi sorbi băutura; avusese bunul gust de a n-o fi binecuvîntat şi cu o măslină.

– Vorbesc şi-mi urmez firul, Doamnă, numai să mă lăsaţi să continui. Cînd greşesc, mă întrerupeţi.

– Sigur, spuse *madame*.

Şi încă o dată îşi muie buzele în pahar, ceea ce era catastrofal pentru ruj.

Fusese o mică răzvrătire a slujitorului; am bănuit o alta, mai adîncă şi mai ascunsă.

Însă Don Luisito şi-a menţinut surîsul afectuos.

– Doamna dorea să stea de vorbă cu dumneata. E vorba despre clientul care îşi zice sau îşi zicea "comandantul". Spun "îşi zicea" deoarece pentru mine, pentru instituţia noastră, a dispărut.

– Uneori l-am văzut în uniformă. E Comandant.

– Există şi de închiriat. Dar ceea ce contează este că e într-adevăr comandant, acolo în ţara lui. Aici e ataşat militar. Eu mă îndoiam, mai degrabă din antipatie, deşi pentru afaceri era profitabil. Însă de ieri am aflat adevărul. Nu aşa s-a întîmplat? întrebă el docil.

– Întocmai. Dar eu am adulmecat tot timpul ceva necurat.

– Ei bine, tocmai asta e buba. E plătit în dolari, spuneau toţi vagabonzii care se buluceau seară de seară, nu pentru el, nici pentru Magda, ci pentru a se închina sticlei de whisky şi a suge cît puteau mai mult.

– Eu n-am nici un amestec. Nu-mi place să bag strîmbe şi nici să mă vîr în treburile nimănui. Îmi cîştig leafa şi plătesc. Dar nu ştiu dacă dumneata eşti în stare să înţelegi una ca asta.

– Calm, spuse bătrîna, împăciuitoare, şi întinse braţele pentru a alunga frazele neplăcute. Sîntem între prieteni. Nu-i aşa?

– Nu eu am provocat, Doamnă. Eu nu făceam decît să relatez faptele, spuse Luisito.

– Voiam doar să nu fiu pus în aceeaşi oală cu nemîncaţii ăia. Continuaţi dacă doriţi, am spus eu.

Şi mi-am privit ceasul de mînă pentru că începea să mi se pară suficient de tîrziu ca să mă întorc în odăiţa mea pustie. O mare hărmălaie dezlănţuită ajungea pînă la noi din salonul de alături.

– Conga. Sînt gata de plecare, spuse *madame Safó*. Ai controlat conturile?

– Totul e în ordine, controlat, se înclină el pentru a asculta mai bine ce se aude dincolo şi apoi confirmă. Se pare că da. Se duc. Dacă nu sînt ceva reclamaţii, acum o să avem linişte. Însă timpul trece, dumneata te uiţi la ceas şi cel mai bun lucru ar fi să intrăm în subiect. Nu-i vorba despre un interogatoriu ca în strada Moreno, cu şocuri electrice şi găleţi cu apă murdară. Te întrebăm în mod amical: ce ştii dumneata despre comandant?

– Nu înţeleg, am spus, neascuzîndu-mi plictiseala. În ce privinţă?

– Ce ştii, nimic mai mult.

– Foarte simplu şi foarte puţin. Toţi ştim că e nebun după Magda.

– Asta nu-i de nici un folos. Nu era singurul. Ceva mai personal, dacă se poate.

– Ăsta e lucrul cel mai personal care i se poate întîmpla unui bărbat. În afară de astă, vă mai pot spune că era un ins generos, că

din fericire vorbea puţin şi niciodată nu făcea pe grozavul; nici măcar atunci cînd venea în uniformă şi, dacă făcea o glumă, un banc, rareori, erau întotdeauna extrem de subtile şi cretinii rîdeau pentru a-l linguşi, chiar dacă de obicei nu pricepeau poanta cum trebuie ori pe de-a-ntregul. În afară de asta, închipuiţi-vă, avea o conversaţie permanentă cu Magda, fiecare de cîte o parte a măsuţei. Conversaţie cu cuvinte care n-aveau nimic comun cu ceilalţi, surîsuri şi fraze pe care numai ei, şi nimeni altcineva, le înţelegeau.

– Foarte frumos, mă aprobă Luisito. Dar după aceea, sus în lojă. Pentru că n-o să-mi spui...

– Bineînţeles că nu. În lojă, cum te exprimi aşa de elegant, va fi stat bunica dumitale ca să le ţină lumînarea. Întreab-o pe ea.

Mărturisesc că în clipa aceea Don Luisito s-a purtat ca un domn. N-a proferat înjurături murdare cu o direcţie indubitabilă. Nu m-a insultat, n-a încercat să-mi cresteze faţa cu paharul de Martini fără măslină ori cireaşă, nu m-a pocnit. A reacţionat zicînd doar atît:

– Conversaţia asta o s-o continuăm în stradă. Din respect pentru Doamna.

Chipul Doamnei, cufundat din nou în scoica de penumbră, a iniţiat şi impus tonul ei jos şi gîjîit, răzbătînd ca dintr-o grotă plină de umezeală.

– Poate că pierd cîte o frîntură din conversaţie. Am pierdut adineauri cîteva lucruri, însă nu pe de-a-ntregul. Iar domniile voastre puteţi opta între a vă arăta educaţi sau a ieşi imediat din încăperea asta.

– *Madame*, am spus eu, şi vorba a părut să-i cadă ca o surpriză acră-dulce. Dumneavoastră m-aţi chemat, iar eu am venit cu speranţa de a vă vedea. Acest lucru s-a petrecut. Acum puteţi prea bine să mă daţi afară. N-am să vă port pică. Dacă nu m-am purtat aşa cum se cuvine, a fost din pricină că nu pot suporta grosolăniile. Era vorba despre comandant. Pe Magda s-o lăsăm deoparte.

– Te înţeleg, băiete. Şi în plus asta îmi şi place. Să continuăm. Noi femeile ar trebui să fim sacre. Întotdeauna respectate, cel puţin atît.

Am încuviinţat gîndindu-mă la firele de muşcate pe care în unele nopţi gorila le oferea politicos şi ironic.

– Întrebări concrete şi făgăduiesc să răspund, am adăugat privindu-l.

Pentru cîteva clipe, Don Luisito încetă să mai existe şi să fie de faţă.

N-am ştiut niciodată dacă făptura asta acum atît de bătrînă, acest exemplar atît de trist şi anunţător al inevitabilei decadenţe a animalului uman, era sau nu era (poate) falsa *madame* pe care eu abia o întrezărisem într-o noapte în El Rosario.

Cu gesturi şi glas de preşedinte al consiliului director dintr-o bancă în curs de faliment, lăsă paharul undeva pe o consolă şi spuse:

– Vreau să fie limpede că dacă vă deranjăm este pentru că şi pe mine mă sîcîie alţii. Şi cine ştie cu ce posibile primejdii. Nu-i vorba de ameninţări, dar adevărul este, să n-o spui mai departe, că noi trăim în oraşul cel mai frumos din lume, şi eu am văzut la oraşe că de-abia le mai ţin minte.

Tăcu pentru a-şi trage răsuflarea şi flutură mîna, care arăta mai multe bijuterii decît degete, în căutarea paharului pierdut. Cu promptitudine, Luisito reînvie subit pentru a-i pregăti alt whisky îndoit cu apă.

– Băiete, spuse ea acceptîndu-l, şi-şi instală un surîs numai bunătate, hai să uităm meschinăriile.

La oferta mimică a celui pe care nu mai vreau să-l numesc, am răspuns negativ din cap şi mi-am consultat ceasul în mod ostentativ. Am fost atît de mitocan ridicîndu-mi mîneca hainei şi pe cea a cămăşii, încît au fost siliţi să ia act de asemenea gest.

– Se face tîrziu, insinuă – invizibil pentru mine – Don Luisito.

– La cît se încheie ediţia ziarului dumitale? gînguri presupusa mea *madame Safó*.

– Nu vă neliniştiţi pentru ziarul meu. La ora asta cred că-l anunţă deja vînzătorii pe stradă. Cu cel mai mare respect, Doamnă, preocupaţi-vă de mine. O seară foarte agreabilă, puţin cam lungă, dar eu continui să ignor din care pricină mi-aţi făcut onoarea de a mă invita.

Madame Señora trase o duşcă decisă şi apoi spuse aproape ameninţătoare:

– Publicăm anunţuri mărunte în ziarul dumitale şi în altele la fel. Doar cîţiva centimetri fiindcă stabilimentul ăsta e sărac, chiar dacă nu dă impresia. Anunţuri doar atît cît să nu fim uitaţi şi nici deranjaţi. Dumneata ai idee despre asta, au existat antecedente în alte locuri. Lucruri murdare şi calomnii, şi cineva trebuie să fi plătit şi să fi stat îndărătul lor.

– Îmi amintesc ceva. Însă anunţurile sînt treaba administraţiei. Din asta mi se plăteşte mie leafa. Şi o parte din ea, nu tocmai uriaşă, vin şi mi-o cheltuiesc aici. Dar voiaţi să spuneţi ceva.

– Şi chiar spun – îşi bău whisky-ul aproape transparent şi, în timp ce vorbea, supse şi mestecă bucăţelele de gheaţă. Spun, încă o dată, că din cauza comandantului sînt supusă eu la cercetări. Dumneata la cît îi apreciezi leafa? Nu ştii, bineînţeles, dar noi am aflat ieri. Şi ce să mai vorbim că tot ce încasează risipeşte cu Magda şi cu localul nostru. În afară de asta, iartă-mă că-ţi spun eu dacă n-o ştiai încă, îşi azvîrle dolarii pe chiria unui apartament din cartierul Nord, nici mai mult nici mai puţin, şi toate mobilele sînt făcute de o decoratoare finlandeză sau cam de pe acolo. Trage linie şi spune-mi.

– Nu ştiu nimic despre asta, am minţit eu, şi nici nu mă priveşte.

– Bine, acum ştii, sau ştii ceva. Omul ăsta nu trăieşte din leafă, deşi toţi băloşii ăia care vin sau veneau să-i ciugulească din mînă, după cum spunea un prieten de-al meu galician, fac spume la gură zicînd "ia leafa în dolari".

– Înţeleg, Doamnă. Eu însă îmi amintesc de o franţuzoaică, prietenă de-a mea, care obişnuia să spună că fiecare ar face tare bine dacă şi-ar vedea doar de curul lui.

– Cunosc şi eu vorba asta şi o găsesc plină de miez. Totdeauna am fost de aceeaşi părere. Însă îşi are limitele ei. Comandantul azvîrle mai mult, cu mult mai mult decît îi plătesc armata, ţara...

– Patria lui, conchise Don Luisito.

– Spune-mi de unde vin toţi banii ăştia. Fiindcă, acum pot să-ţi spun, am fost cercetată de forţe de mai sus, de foarte sus – silabisi, cu pauze exagerate, Doamna.

– Foarte adevărat, întări Don Luisito. Şi pe mine m-au iscodit.

Doamna *Safó* scuipă, aproape fără zgomot, o ultimă fărîmă de gheaţă şi spuse cu dispreţ:

– Ţie nu ţi s-au pus decît nişte întrebări la care-ar fi putut răspunde oricare din curvuliţele alea de jos, dacă nu era tocmai ocupată să dea din fund la masa vreunuia din loji. Dar pe mine m-au cercetat cu adevărat şi în orice clipă, cînd te aştepţi mai puţin, sînt în stare să vină din nou. Sînt amabili, nu pot să neg, dar vor să le spun lucruri pe care mie îmi e cu neputinţă să le ştiu.

– Eu, ca şi dumneavoastră, nu ştiu nimic. Pe omul ăsta, pe comandant, nu l-am văzut decît aici, în local.

– Însă Magda, hai să fim sinceri, trebuie să-ţi fi spus ceva.

– Nu este tema noastră, Doamnă.

– Dar dumneata trebuie să fi bănuit ceva, vreau să zic.

Oarecum înfuriat de a auzi în gura ei numele femeii care mă subjugase într-atît, de care mă simţeam în mod stupid îndrăgostit, am hotărît să mai adaug şi eu lemne peste un foc imaginar.

– Cît despre bănuieli, bănuiesc. Droguri, trafic de arme, spionaj bine plătit. Scuzaţi-mă, dar trebuie să plec.

Am refuzat serviciile de amfitrion ale lui Don Luisito şi, peste numai cîteva clipe, mă aflam între arbuşti şi tufe de muşcate, respirînd aerul proaspăt al unei noi dimineţi de început de septembrie.

Nu mai erau nici Magda, nici comandantul, dar eu tot mă duceam la *Eldorado*, cu aceeaşi asiduitate. Priveam ringul de dans fără vreo speranţă reală şi mă aşezam pe un taburet la bar.

Nici *madame Safó* şi nici Don Luis nu m-au mai deranjat vreodată. Poate că nu mai aveau întrebări fără răspuns; sau poate comandantul fusese absolvit de orice vină sau poate era mort şi putrezit în cine ştie care loc umbros al vreunei păduri dinspre nord. Cît despre Magda, nu făceam nici o presupunere, din teamă, din superstiţie, dintr-o dorinţă indefinibilă, absurdă, de a o ocroti. A face supoziţii despre ea putea să-i poarte ghinion.

Aşa au trecut săptămîni sau chiar luni. În oglindă, vedeam cum se scurg zilele necruţătoare şi monotone care, cu o grabă cretină, mă îmbătrîneau din ce în ce.

Pe mine, cel silit să plătească prin autonimicire amintirea unei surprize nocturne care-mi îngăduise să întrezăresc fericirea.

Uneori ceream inevitabilul sfert de şampanie care-mi îngăduia să aleg o fată şi să urc cu ea într-o lojă.

Şi întotdeauna auzeam *la même chanson:* "Nu-mi spuneţi *păpuşico* pentru că aşa îmi spun cu toţii, iar dumneavoastră sînteţi altfel. Am o fetiţă pe care am lăsat-o să crească la ţară. Ce-aş fi putut să fac. Spuneţi-mi mai degrabă *gîzuliţă*, că cineva mi-a zis o dată aşa şi îmi place tare mult. Şi dacă aveţi atîta bunătate şi ştiu că aveţi şi multă carte, scrieţi-mi o scrisoare ca de la mamă către fata ei, cum că ştiu că e bine sănătoasă, dar să nu afle niciodată despre tot ce fac eu pentru ea".

Cu mici variaţii, totdeauna la fel. Şi apoi greaţa şi o milă pe care-mi era cu neputinţă să le potolesc. Şi cînd mă bărbieream, în fiecare dimineaţă ori prînz în faţa inevitabilei oglinzi, îmi vedeam cearcănele tot mai întunecate, obrajii tot mai scofîlciţi.

Mi-aduc aminte că, uneori, în zorii zilei ori înspre amurg, mă plimbam agale pe porţiunea străzii Santa Fé unde poate mai locuia încă Magda. Doar-doar aveam s-o zăresc de departe, ori chiar să mă izbesc de ea pe neaşteptate, întru uimirea-i radioasă. Pînă atunci, eu, încornoratul, băteam strada fără a imagina cumva scene erotice. Sufeream gîndindu-mă la inevitabila intimitate a cuplului preafericit. El, citindu-şi ziarul în pat sau într-unul din fotoliile acelea incomode, iar ea întrebînd tot felul de prostii. Viaţa, fericirea ignorată.

Nu ştiu cîte zile am repetat plimbarea, după masa de prînz, între ceasurile două şi patru. Pînă ce-am renunţat şi am hotărît să încep truda cea aspră a uitării.

Dar faza aceea nu era marcată în exclusivitate de amor. Mi se oferise să pun pe picioare un ziar, nenăscut încă, aici în Lavanda, iar leafa mi s-a părut convingătoare. Mă bălăbăneam între da şi nu, mă ispitea gîndul absenţei, al pieirii acelei firave şi absurde speranţe. În plus, Lavanda îmi oferea ruleta – două chiar, în oraş –, averea pentru veşnicie într-o singură noapte propice în care martingala m-ar fi convins de infailibilitatea ei. De aici din Buenos Aires, să te zdruncini vreme de ceasuri pînă la Mar del Plata, înainte de a fi apărut, înşelătoare, primăvara, înseamnă o adevărată călătorie de iarnă; şi mai înseamnă să tîrăsc după mine, bine înfipt într-atîtea etape întunecoase, umede poate, tot ghinionul meu. Şi

cîte nopţi n-am recidivat la *No name* în speranţa de a o descoperi pe Magda aşezată pe unul din înaltele taburete; cu comandant sau fără comandant. Cu o închinare de pahar, cu un zîmbet, aş fi fost pe deplin mulţumit.

În cîte nopţi nu m-am aşezat la o masă din cabaret, izgonind femeile, retras într-un colţ şi bînd de unul singur, sperînd cu o fantastică inocenţă că zorii o vor proiecta, din lumina tulbure de afară, pe Magda, acolo înăuntru, în noaptea eternă a sălii de dans, cu fumul, cu foşnetul ei, cu mişcările înmiresmate şi aproape imperceptibila adiere de whisky. Întotdeauna zadarnic, pînă ce, îmi amintesc, într-o sîmbătă în care clienţii prisoseau, cineva a şoptit "văduvul".

Fără indignare şi acceptînd moartea Magdei, am renunţat, pentru vecie, *să n-o mai întîlnesc*. Această urmărire în neant se transformase deja într-o obişnuinţă.

UNDE MAGDA ESTE ÎNLĂTURATĂ

Numele meu e Paster de la Peña, domnule comisar. Am treizeci şi patru de ani, sînt burlac şi născut la Buenos Aires. De profesiune, contabil. Dumneavoastră aveţi deja adresa mea, chiar dacă numai spre a mă sîcîi. O să repet, prin urmare, ce am mai declarat de atîtea ori. Să spun tot adevărul este cu neputinţă. Şi nu din dorinţa de a ascunde ceva, dar din pricină că amintirile se cufundă în aceleaşi ape ca visul. Tot mai adînc, pe măsură ce trece timpul. În afară de asta, cînd începe exact amintirea, mereu capricioasă şi potrivnică oricărei supuneri? Nu este nici o lună de cînd am declarat tot adevărul cunoscut de mine. De atunci încoace, inşi scîrbavnici mă urmăresc de acasă la lucru şi înapoi. Şi nu se lasă nici acum. Îi desluşesc printre oameni, prin mulţime, în plimbările mele nocturne, întotdeauna inocente, pentru că nu vreau să bag pe nimeni în bucluc. Pînă şi pe stadioane şi în sălile de cinematograf am ajuns să le descopăr mutrele. E lesnicios pentru că sînt neîndemînatici şi arată clar că nu se simt la largul lor în nici un loc cinstit. Această urmărire e sîcîitoare şi absurdă pentru că n-am de gînd să fug şi nici n-am de ce.

Încheiasem bilanţul contabil la *Frigorificul* şi mă simţeam uşor şi mulţumit. Eram între sfîrşitul unei zile şi începutul alteia.

Cuprins de o euforie care după cîteva ceasuri avea să se dovedească neîntemeiată, nepotrivită şi nelalocul ei, mi s-a năzărit, nitam-nisam, să intru la bar şi să ofer un rînd celor de faţă. Sărbătoream eliberarea din hîrţoage, voiam să dau uitării cifrele afurisite.

Dar ce să vezi, m-am pomenit că o femeie cu veşminte întunecate se aşezase pe taburetul meu galben. La *No name*, în afara meselor, patru la număr, ocupate aproape întotdeauna de perechi, mai sînt şi patru taburete lîngă tejgheaua unde negrul Simons surîde, ascultă imbecilităţi sau suferinţe, în timp ce scutură vîrtos *shaker*-ul; sau amestecă lichide diferite de multe culori într-un pahar mare, cu o lopăţică din plastic.

Nu m-au interesat niciodată superstiţiile colective – treisprezece, şaptesprezece, umbrele deschise sub acoperiş etc. –, dar sînt credincios alor mele, celor pe care numai eu le cunosc. Aceste credinţe absurde, atunci cînd le îndeplinesc, mă fac să mă simt că mă aflu într-o comunicare cu destinul ori că, cel puţin, îl respect. Şi una dintre ele era să-mi beau ultimul pahar din fiecare noapte aşezat pe taburetul galben de la *No name*. Trebuie să mai spun că celelalte trei sînt roşii.

Îi telefonasem deja Mamei ca să-i spun noapte bună şi s-o anunţ că mă întorc tîrziu. Oricum, ea stătea să citească, îngemănată de mult cu insomnia, acceptînd să nu doarmă pînă în zori de zi.

Am făcut cîţiva paşi, înconjurat de fum, de clinchet de pahare şi de cîte un rîs scurt. M-am aşezat pe un taburet roşu, la destulă distanţă de femeia în haine întunecate ca şi de taburetul meu, cel galben, despre care am mai pomenit. Între noi se mai afla un altul,

roşu. Cordial şi imperturbabil, în jacheta lui albă, cu papionul negru, Simons pregătea *cocktail*-uri şi-şi clătina, încuviinţînd, surîsul alb pentru a primi lamentaţiile femeii care, fără să ştie, îmi furase taburetul.

Nu era beată, însă părea să caute, cu stăruinţă, starea aceea de stupiditate şi de eliberare. Distanţa era mică, dar mă împiedica totuşi să adun laolaltă, să dau un sens coerent frazelor, vorbelor pe care vocea răguşită le îndrepta către simulata încuviinţare şi prietenie oferite în mod generos de negrul de la bar. Femeia vorbea mai tot timpul pentru ea însăşi, cu lungi monologuri aproape de neînţeles, se întreba şi răspundea. Din cînd în cînd înălţa capul pentru a-i adresa cîte o frază retorică lui Simons. Simons îi dădea evident dreptate cu un singur cuvînt şi cînd primea un semn, pentru mine secret, îi întindea un nou pahar. Ea se prefăcea că nu observă, o bună bucată de vreme se lamenta în şoaptă şi abia apoi trăgea prima sorbitură.

Deodată, întoarse capul şi mă descoperi. "Ei, bună", zise ea şi încercă un zîmbet, dar faţa părea să se împotrivească. Este întotdeauna ceva extrem de neplăcut şi trist pe chipul unei femei care-a băut prea mult. Nu că s-ar masculiniza, însă alungă tot ce e feminin în ea şi se plasează tot mai departe de orice transmisie sexuală, dobîndind, din ce în ce, o textură argiloasă care impune respingere şi frigiditate.

Era bine îmbrăcată, după gustul meu, iar pantofii, totdeauna revelatori cînd cineva pretinde să uzurpe un nivel social superior, erau de căprioară şi de mare preţ. N-am însă nici o îndoială că, şi dac-ar fi văzut-o trează, Mama ar fi socotit-o o muieruşcă şi atît.

Femeia, întoarsă acum spre mine, îmi spuse răguşit: "Sim ăsta nu face altceva decît să-mi dea dreptate, de parcă aş fi ori nebună ori un copil răsfăţat. Te iau pe dumneata de martor". Atunci m-am arătat viclean: i-am spus că sînt niţel fudul de urechea dreaptă şi că mi-ar plăcea să ascult pe de-a-ntregul nefericirea ei. Dacă am schimba locurile...

Întîi m-a privit zîmbind pe jumătate, ca şi cînd aş fi spus o glumă. Apoi şi-a luat poşeta şi pachetul de ţigări şi s-a dat jos de pe taburet. I-am mulţumit şi am dat fuga să-mi ocup taburetul galben, cel care avea să-mi aducă noroc pentru tot restul nopţii. Ea s-a aşezat pe cel roşu, care fusese al meu. Şi aşa am început să stăm de vorbă sau mai bine zis a început monologul pe care, aşa cum sper să înţelegeţi, îmi e peste puteri să-l redau chiar întocmai, însă jur să fac tot posibilul pentru a mi-l aminti în mod coerent.

"Eu ştiam că fericirea nu durează, însă o ştiam aici – se izbi peste frunte –, nu cu inima care totdeauna înşală ori se lasă înşelată. Fapt e că el m-a scos din păcătoşenia de viaţă pe care o duceam şi eu am socotit viaţa cea nouă drept eternă, atît de prostită eram, ca o biată puştoaică. Sărmană idioată ce-am fost! Dar n-o să crezi. Să ştii că o femeie nu se înşală niciodată în lucrurile astea. Eu, la început, nu m-am purtat prea grozav. I-am spus imediat despre viaţa mea păcătoasă, că lucrez într-un cabaret, şi într-o noapte s-a şi înfiinţat acolo, dar n-a venit decît ca să mă vadă şi să se aşeze la masa mea unde îmi aşteptam, noapte de noapte, clientela. Şi n-a făcut altceva decît să se aşeze la masă şi să comande o sticlă întreagă şi nedeschisă de whisky adevărat. Şi l-au ascultat imediat, deşi venise fără uniformă şi nimeni nu ştia dacă

o să poată plăti asemenea nebunie; numai că el avea, şi tot aşa are şi acum, şi după ce-o să plec mă rog lui Dumnezeu ca tot aşa să fie şi pentru ani lungi de aici încolo – avea, cum îţi spun, o prezenţă, un aer de siguranţă de sine şi de a şti să poruncească fără nevoia de a fi grosolan. Să poruncească prin simpla lui prezenţă. Cînd a intrat, l-am văzut tare smead şi am crezut chiar că-i mulatru. Dar n-avea aşa decît faţa, arsă de vîntul şi de soarele ţării lui care, din cîte am înţeles, este la o înălţime de te face să respiri anevoie. În realitate, era mai alb ca mine. A deschis sticla şi m-a servit, m-a întrebat dacă vreau apă ori sifon ori gheaţă. Mie îmi plăcea oricum, dar mi se părea curios să simt că omul ăsta calm, cu umeri de doi metri, care nu rîdea niciodată, însă părea că se amuză întruna de ceva sau de tot, un om care vorbea puţin, mi se părea ciudat să stau acolo în faţa lui şi să-i surîd cu un aer fals, ştiind că omul ăsta e învăluit de mister.

Cum îţi spun. Eu, făcînd pe răsfăţata, lăsîndu-mă greu, şi el tot timpul răbdător şi risipitor, şi rîzînd fără rîs.

Nu mi-aş fi închipuit niciodată că această comedie avea să facă începutul pentru doi ani de fericire. Doi ani care, mi-am spus, trebuie să se încheie în seara asta din voinţa lui Dumnezeu. Care ştiu eu că o să mă ierte"; scociori în decolteu şi scoase o cruce de aur care-i rămase atîrnînd între rotunjimile sînilor. Aveam şi eu semnele mele secrete: doar un gest către Sims şi ne-a reînnoit paharele.

"Pentru că eu nu cred decît în amorul nebun. În afară de asta nu există decît mici năbădăi, încercări să te vîri într-un pat ori să faci o afacere bună în materie de măritiş. Mai mult din partea

femeilor, eu sînt femeie şi o recunosc. Dar imediat au început amicele mele, şi-au ieşit din minţi toate, şi apoi trîntorii, tipi pe care abia dacă-i ştiam din vedere şi care au apărut dintr-o dată ca prieteni de-o viaţă ca să tragă la măsea pe veresie. Mi s-a părut o nesimţire şi le-am şi spus-o, dar toţi îmi răspundeau acelaşi lucru: să nu mă sinchisesc şi că ce-mi pasă mie, fiindcă la urma urmelor nu plătesc eu, plăteşte el. Comandant, din cîte am aflat, şi care primea leafa în dolari. Leafa de la ambasada lui, vreau să spun. Şi mai trebuie să spun, chiar dacă-i ruşinos, că numai doi se apropiau în fiecare noapte din simpatie şi nu pentru pileală: unul care scria la un ziar şi altul, Don Cayetano, un bătrîn homosexual, însă un om de treabă. Şi de ce să te mint dacă dumneata, printr-o pură întîmplare, eşti ultima fiinţă cu care mai vorbesc în lumea asta. Într-o noapte cînd eram singuri la masă, Comandantul şi eu, înainte să fi sosit trîntorii ăia, eu am fost cea care l-am invitat să urcăm sus în loji. A luat una de un sfert şi ne-am dus. Dumneata trebuie să ştii că în loji nu sînt paturi, nici canapele, nu e decît o masă şi fiecare se descurcă, şi aşa s-au petrecut lucrurile. Şi-ţi jur că niciodată n-am cunoscut un bărbat ca el, şi de atunci, fără să-mi dau seama, am început să-mi pierd capul, am început să-l iubesc spre fericirea şi nefericirea mea. Mai luăm unul?"

– Penultimul, rîse Sims.

– Ultimul, am spus eu.

Femeia nu zise nimic, dar acceptă satisfăcută ce i se puse în faţă.

Abia dacă mi-am muiat buzele în whisky-ul meu preferat, bine cunoscut de Sims, pentru că trebuia să conduc pînă la Olivos, unde,

cum v-am mai spus, se află locuinţa mea. La această fază a evenimentelor e de datoria mea să declar, domnule, că eram sătul pînă peste cap de muieruşca aceea care mieuna, fără să mă privească, o poveste anevoie de înţeles şi cu unele fragmente pe care era preferabil să nu le înţeleg. Aşa că am făcut către Sims gestul expresiv al unei semnături şi el m-a întrebat "totul?" şi eu i-am spus că da. Principalul era să încheiem, iar eu obişnuiesc să verific notele de plată doar la sfîrşitul fiecărei luni şi să le achit atunci, nu-i niciodată mare lucru, doar cînd invit cîte un prieten ori cîte un viitor client.

Dar ea părea a fi într-o stare în care nu-şi dădea seama de nimic şi continuă să bîiguie: "... şi ne-am căsătorit pentru a trăi doi ani de fericire. Niciodată n-am crezut în hîrţoage, dar eram mai căsătoriţi decît orice pereche cu acte la primărie. Nu ne-am încontrat niciodată; eu, sigură peste măsură că e pentru vecie şi n-o să-ţi spun lucruri intime, pentru că cea mai plăcută amintire a mea s-a nimerit să fie într-o duminică dimineaţa. El, în cămaşă, citind suplimentele ziarelor, întotdeauna ca bun militar i-a plăcut să se scoale cu noaptea-n cap, cînd goarna sună deşteptarea, aşa obişnuia să spună; iar eu, pregătind masa de dimineaţă şi venind în salon să-i privesc îndoioşată umerii şi capul întunecat. Mi-aduc aminte cum stăteam în spatele lui fără să mă simtă. Curios: mă gîndesc în urmă şi văd, una după alta, dimineţi de duminică, aproape fără zgomote pe stradă, şi el cu ţigara de foi, luîndu-şi aperitivul, răsfoind paginile mari ale ziarelor. Întotdeauna îmbăiat şi bărbierit. Şi tot aşa pînă ce m-a lovit nenorocirea pe care am s-o curm în noaptea asta. Ce părere-ai avea dacă ne-am tutui?"

Eu i-am răspuns prin altă întrebare, aşa cum s-ar părea că fac galiţienii: Ce părere-ai avea dacă ne-am hotărî să plecăm? Dar am căzut în cursă, căci în felul acesta acceptasem deja să ne tutuim.

Trecerea la *tu* mi-a fost fatală, după cum veţi vedea. Ne aflam afară, în frigul unei nopţi care părea să fie pe sfîrşite. Abia acolo, în stradă, am băgat de seamă haina de blană cu care ea se înfăşurase, cu mîinile strînse la gît, şi mi s-a părut că trebuie să fi costat o grămadă de bani. Atunci, puţin cîte puţin, foarte lent, am început să mă gîndesc că puteam să mă fi înşelat, că nu era vorba de o femeie oarecare.

Dar ea făcu să răsune un scurt, neconvingător rîset în chip de prolog şi întrebă fără a se adresa nimănui, doar nopţii mult prea friguroase pentru luna septembrie:

– Oare o fi vreun taxi?

Acum, în boarea palidă care abia ne lumina, mi s-a părut că faţa ei, gravă şi liniştită, o arăta mai tînără decît crezusem la început şi n-a trebuit să fac un efort uriaş pentru a presupune că-i vorba despre oaia cea neagră a unei familii bune.

Rămîn burlac convins şi pot aşadar să-mi îngădui anume libertăţi, însă de data asta n-am avut nici o intenţie ascunsă atunci cînd i-am spus:

– Da' de ce un taxi. Maşina mea se află la colţul următor. Dacă ai energia să mergi pînă acolo.

– Sînt bine. Pot; dă-mi braţul.

– Dar să nu-ţi faci iluzii. Nu e un *Cadillac*. E o maşină cu două uşi, însă are un motor foarte bun. Dă-mi adresa.

– E aproape, Santa Fe *1000*. Aş vrea un singur lucru, te rog să conduci încetişor pentru că mai am încă să-ţi povestesc. Gîndeşte-te că eşti ultima fiinţă şi trebuie s-o spun cuiva înainte de a pleca. Dar uite: poate că tot ce vreau de fapt este să-mi mai ascult încă o dată povestea. Pentru că pînă acum am spus-o şi oglinzii, ba chiar şi la pereţi.

A avut alt rîs scurt şi s-a înclinat să mă sărute pe obraz fără vreo insistenţă şi fără gînd ascuns. Apoi şi-a înclinat capul pe genunchi, de parcă ar fi adulmecat. Iertaţi-mă, dar aşa a fost sau aşa mi s-a părut mie, şi a stat aşa tot drumul, eu conducînd din cale-afară de încet, după cum mă rugase. Foarte curînd glasul ei jos mă transformă şi pe mine într-o oglindă ori într-al cincilea perete.

– Pentru că el continuă să mă iubească aşa cum îl iubesc şi eu. Numai poliţia din ambasada lui a intervenit pentru a pune capăt unei fericiri care nu privea cîtuşi de puţin şi nici nu deranja pe nimeni. Dar n-a fost chip, un militar îndeplineşte ordinele primite, cu toate că el şi-a slujit patria din plin omorînd comunişti care umblau să pună mînă pe moşiile foştilor lor stăpîni. Se numesc partizani, dar sînt o şleahtă de ucigaşi şi de hoţi. Şi acum, de dragul ordinii şi al celor sfinte, mi ţi-l cocoaţă într-un post foarte mare şi – el mi-a explicat – tot ce-a fost între noi trebuie să se încheie şi el trebuie să se întoarcă la nevasta lui, care e aia dinainte. Aşa sînt ordinele, zice; şi mai zice că el, ca militar, trebuie să îndeplinească, fie ce-o fi, tot ce i se porunceşte, pentru că are amnistie, aşa se cheamă. Aşa că trebuie să trăiască de acum încolo cu nevasta lui, dar eu spun că dacă nu-i dragoste nici o căsătorie nu contează. Mutra ei am văzut-o într-o fotografie de legitimaţie şi-i doar o

mulatră grosolană. Numai că are milioane de leghe de moşii şi acuma pleacă, azi chiar, într-o călătorie cu domnul preşedinte, pentru ca să lichideze, să împartă casele care sînt toate ale ei. Casele şi pămînturile.

N-am înţeles dacă preşedintele însoţitor era al nostru sau din ţara mulatrei obeze.

– Dar el e îndrăgostit de mine şi numai de mine şi eu de el pînă la moarte, de care nu ne mai desparte mult. Ai văzut? Poate că în clipa asta doamna cu pricina umblă prin ceruri, deasupra capetelor noastre, pe deasupra oraşului.

Cam în dreptul numărului *1000* de pe Santa Fe şi-a îndreptat trupul, mi-a zîmbit şi mi-a făcut propunerea. Vă jur că nu mai era beată, poate doar aşa, puţintel mai nervoasă. Mersesem tot timpul cu fereastra deschisă pe partea ei şi, cu toate că în maşină dădusem drumul la căldură, frigul de afară o trezise.

N-am de gînd să repet întocmai, domnule comisar, cuvintele pe care le-a slobozit deodată. Sîntem între bărbaţi şi e uşor să traduceţi eufemismele mele. Mi-a spus:

– De ce nu urci şi facem o partidă? La drept vorbind, trupul ăstă nici nu mai e al meu. Ţi-l dăruiesc şi-ţi jur că poţi face cu el tot ce ţi se năzăreşte.

Pe dată am renunţat s-o tutuiesc.

– Sînteţi foarte frumoasă şi o ştiţi mult prea bine. Vă rămîn recunoscător. Însă acum sînteţi extrem de nervoasă şi nu vă daţi seama ce faceţi. Dacă primesc, mîine o să regretaţi şi poate o să mă priviţi cu ură.

– Cum îţi e voia. Acum tot nu mai contează. Pentru mine nu mai există mîine. Nu ştiu dacă îţi cer o pomană şi nici nu ştiu dacă cel care-o dă eşti dumneata sau eu. Te întreb pentru ultima oară. Vrei? Sînt gata să mă dăruiesc şi să nu-ţi închipui cumva că asta-i răzbunarea disperării. Urcăm?

Şi dintr-o dată, ajunşi în faţa casei, vocea îi deveni vulgară:

– Gîndeşte-te că, cel puţin, mîine o să ai ce povesti în împuţitul ăla de birou. Sau dacă nu, maşinilor de scris; poate că ţi-e ruşine, puştiule. Hai vino, stau la *306*.

N-o să uit niciodată, domnule, numărul blocului. Am preferat să nu-i răspund nimic femeii, care acum era cu totul alta. Am întins braţul şi i-am deschis portiera.

– Da, da, mă duc, a spus încet. Sărută-mă pe obraz ori pe frunte. Poţi să alegi.

I-am atins fruntea cu buzele şi am simţit-o îndepărtîndu-se de mine, coborînd din maşină, traversînd strada şi dispărînd în întuneric. Apoi am pornit cu maşina în noaptea liniştită, căutînd strada Cabildo spre a mă întoarce acasă la mine, în Olivos, la Mama, care încă mai citea sau căzuse răpusă de somn.

"Odihneşte-te", mă pofti comisarul. Ochelari fumurii şi mustăţi care-i atîrnă plictisite, îngălbenite de fumul ţigării, şi tot atît de plictisit trebuie să fie şi el, de cîte dăţi m-a auzit repetînd – cu puţine variaţii, pot să vă jur – ceea ce are dactilografiat pe birou. Dar asta-i datoria lui. Profit de întrerupere ca să-mi aprind o ţigară, a cincea pe ziua de azi, şi încep să mă mişc prin odaia îngustă ca să-mi mai dezmorţesc picioarele, dus şi întors, ceea ce mă ajută să

uit, dar şi să-mi amintesc. Acum cer îngăduinţa să-mi sting ţigara în scrumiera plină ochi a domnului comisar şi mă declar din nou la ordinele dumisale pentru a-mi continua depoziţia. O fac într-un fel aproape abrupt.

S-ar zice că fiecare dintre noi e o fiinţă întreagă, dar e vorba, de fapt, despre o eroare generalizată. Există întotdeauna un alt *eu* interior care ne dictează speranţă, remuşcare, persistenţa unei viziuni. Sînt exemple, domnule. Ei bine: cît a durat drumul meu prin Cabildo, celălalt eu interior îmi zicea că femeia nu ameninţase în şagă, era hotărîtă de-a binelea să se omoare şi că datoria mea era s-o împiedic. Şi asta tot drumul, de-a valma cu zgomotul motorului şi bîzîitul instalaţiei de încălzire, devenită deodată excesivă. La fiecare intersecţie ideea asta, bănuiala, convingerea, devenea tot mai chinuitoare. Cînd mi-am formulat întîia depoziţie în faţa celuilalt funcţionar mi-a fost dat să ascult interpretări pe cît de false, pe atît de necioplite, care-şi îngăduiau să-mi califice întoarcerea într-un anume fel. Am răspuns cu dispreţ şi am trecut mai departe. Nu condusesem mai mult de zece sau cincisprezece minute cînd am hotărît să mă întorc pe Santa Fe, şi repet sus şi tare că nu mă mîna nici o poftă, doar simpla şi necruţătoarea milă. Îmi amintesc cum am închis uşa maşinii, punînd cheile în buzunar. O bună bucată de vreme am tot stat cu degetul pe soneria portarului fără să-mi pese că s-ar putea să deranjez.

În cele din urmă mi-a deschis uşa un individ cu o mutră dubioasă, cu o barbă de două sau trei zile, cu ochii cîrpiţi de somn şi trăgîndu-şi energic nădragii.

– Ce dracu' se-ntîmplă? întrebă aproape zbierînd, în ciuda orei.

– Am întîlnire cu o gagică, i-am răspuns, în doi peri.

– Ce tot spui? se obrăznici tipul.

Dar era cazul să-i ignor grosolănia şi proasta dispoziţie şi să găsesc femeia de la *No name*, cea cu iubitul pierdut, cu oferta inacceptabilă, cu avionul care-i pecetluia, în chiar acea noapte, nefericirea.

– O doamnă prietenă de-a mea, pe care am lăsat-o acum, nu de mult, în faţa blocului. Am avut o discuţie şi vreau să facem pace. Tocmai a sosit, are o haină de blană. Castanie, cred.

La faza asta fluturam deja, în dreptul animalului din faţa mea, o bancnotă reprezentînd jumătatea uneia mari. Nerăbdarea mea ajunsese la culme. Iar banii izbutiră să schimbe starea de spirit a tipului.

– Eu aş zice, spuse el scărpinîndu-se în cap, că o întîlnire la trei dimineaţa nu poate s-o dea decît o tîrfă. Şi în imobilul ăsta, pe care eu îl cunosc pe de rost, tîrfe n-avem. N-avem decît o seamă de duduci care-s întreţinute. Şi niciodată vreun scandal.

O dată stabilită această discriminare şi după ce vîrî bancnota într-un buzunar al pantalonului, hotentotul de care vă vorbesc şi-a împreunat sprîncenele cu locul de naştere al coamei şi a rămas neclintit, cu faţa încreţită, ca şi cum ar fi fost în stare să gîndească. În cele din urmă se decise:

– N-aveţi nici un indiciu?

– Am numărul apartamentului. Două sau trei sute, mai departe nu-mi aduc aminte. Ascultă-mă. Femeia asta ameninţa cu sinuciderea.

– Să fie oare cu soţ ori fără soţ? Faceţi un efort.

Am zis "cu soţ", de parcă aş fi pariat la ruletă.

– Se poate, răspunse homunculul şi începu să socotească pe degete, şopocăind şi dînd deoparte nume feminine pe care mi-a fost cu neputinţă să le înţeleg.

– O bănuială am, dar e riscantă. Îmi pun în joc slujba. Dacă dau greş, mă pomenesc cu un picior în fund. De la patroni, adică. De la ăi de drept. Şi am şi eu o lefşoară, o nevastă şi doi plozi.

– Ajunge. Cît trăncăni dumneata, ea-şi pune capăt zilelor. Poliţia, judecătorii, şi a dumitale va fi vina.

A acceptat ca fulgerul; intrase în domeniul scamatoriei. M-a condus pînă în zona ascensoarelor şi am urcat la al doilea. Aveam în faţa mea un Vergilius păros într-un maiou pestilenţial.

Se mişca de colo-colo, îşi tîra papucii, ciocănea delicat pe la uşi şi spunea: Margarita, nu; Andy, nu; Maria Inés, nu. Eu eram din ce în ce mai nervos şi dintr-o dată mi s-a părut că aud muzică în ceruri. S-a oprit, sprijinindu-şi pumnul jegos la doi zero şase.

– Nu se aude nimic, spuse el şovăielnic. Însă, după descrierea dumitale şi după cîte adulmec eu, s-ar putea. Numai că eu nu ciocăn; te las pe dumneata, dacă te-ncumeţi. Dacă e asta, e cuviincioasă, dar are o fire afurisită.

Am încercat să nu ţin seama de asta şi am atins soneria care mi-a răspuns cu un sunet vesel de clopoţel de Crăciun. Nimic. Nimeni. Eu mă aşteptam să deschidă îmbrăcată într-o pijama de culoarea cerului şi cu faţa mînjită de cremă anti-rid. Nu ştiu de ce. Am capitulat.

Am luat-o înapoi spre ascensoare şi muzica s-a pogorît cu adevărat din ceruri şi a devenit mai intensă. Portarul a luat dintr-o dată un ton confidenţial: ai fi zis că bancnota cea mare mi-o dăduse el mie.

– Vine de la *308;* un menaj de femei, dar foarte cumsecade. Duduia dumitale, dacă pînă la urmă e cea de la *306*, n-o să închidă ochii în noaptea asta. O dată pe lună fac chef.

Ascensorul era silenţios şi nici nu simţeam că se mişcă. Însă ne apropia tot mai mult de un huiet de muzică şi hohote beţive.

Cînd am ajuns la etajul trei, portarul a făcut cîţiva paşi ca un stăpîn al locului şi şi-a lipit urechea de uşa cu numărul *306*, astupînd-o pe cealaltă ca să se izoleze de hărmălaia de alături.

A ciocănit cu încheieturile degetelor, m-a întrebat din nou dacă acum sînt sigur în privinţa femeii şi a numărului şi apoi, îndărătnic, a apăsat butonul soneriei care a emis delicat două note, *si* şi *sol*, şi le-a tot repetat de mai multe ori, înfigîndu-le în ceea ce presupuneam a fi tăcerea absolută a apartamentului.

Pînă cînd i-am spus că trebuie neapărat să deschidă, şi el a extras dintr-un buzunar un mănunchi de chei spunîndu-mi că nu, că dacă el îşi ia răspunderea să deschidă fără încuviinţare locuinţe străine îşi pierde slujba şi poate că-l vor lovi chiar lucruri şi mai grave.

Însă tăcerea apartamentului contrasta cu hărmălaia indecentă de alături şi eu simţeam că mi se adresează mie, chemîndu-mă. Am trecut de la neliniştе la disperare. Am devenit dintr-o dată alt om, mi-am vîrît mîna în buzunarul interior al vestonului, am extras cartea de identitate şi i-am înmînat-o portarului. "Acum deschide,

i-am spus poruncitor. Totul pe răspunderea mea." Şi a deschis, molfăind înjurături. Inferiorii trebuie trataţi în felul ăsta; se arată uneori aroganţi, dar au un fond servil care-i sileşte să accepte obedienţa.

Aşa că am intrat, şi portarul a slobozit o înjurătură despre sexul Domnului Nostru, iar eu m-am îndoit pînă la duşumea. Nu era vorba de leşin, cum mi s-a spus apoi, între glume necuviincioase şi palme care să mă aducă la lumină. Nu că mi-aş fi pierdut simţirea de spaimă ori de groază, însă de copil sufăr de ceea ce-aş numi hemofobie. Nu pot suporta vederea sîngelui. Restul îl ştiţi mai bine decît mine. Blana alături pe fotoliu, femeia îmbrăcată, verde şi fără chip. Imensul revolver militar alături de ea. Moartea voise să-i impună o postură obscenă.

În dimineaţa aceea m-au arestat pentru interogatoriu şi dacă m-am contrazis a fost din pricina groazei prin care trecusem. Azi, după mai bine de o lună, timpul mi-a şters din amintire o seamă de detalii. Totdeauna am spus adevărul, pe al meu, şi acum, cu voia dumneavoastră, vreau să vă pun o întrebare. Să mă ferească Dumnezeu de îndrăzneala de a vă interoga eu pe domnia voastră. Întrebarea mea o adresez vieţii, universului, cui vreţi, celor în care credem. Să-mi fie cu iertare, vă rog să ascultaţi nişte vorbe care se pot adăuga sau nu depoziţiei mele, după cum vor hotărî justiţia şi autoritatea. În timp ce mă interogau pe mine, în dimineaţa aceea blestemată, în încăperea a doua a apartamentului, îl strîngeau cu uşa, acolo jos, în vizuina lui, şi pe portar. Despărţit de mine, ca nu cumva să ţesem o versiune comună. Vă rog să vă închipuiţi pentru o clipă de ce m-am temut eu. Şi dacă vita asta de portar s-a pus pe

minciuni ? Dacă a scornit cumva că nu m-a văzut niciodată în viaţa lui; că, dacă am intrat, asta s-a petrecut fără ca nimeni să mă vadă; că aş fi avut propriile mele chei? În cazul ăsta, în ochii dumneavoastră n-ar mai fi fost sinucidere ci asasinat, şi m-aţi fi smintit în bătăi zece zile, să spunem, pînă ce aş fi preferat să mărturisesc ori să mor.

UNDE TELEXUL DICTEAZĂ FINALUL

Bicarbonatul nu mi-a folosit la nimic. N-am dat vina pe abundentele *tagliatelle alla bolognese* şi nici pe excesul de Chianti. Redactorii ziarului sînt, în proporţie de nouăzeci la sută, oameni bine crescuţi şi nu-s nici imbecili. Însă atîtea paste savuroase şi atîta vin de mîna-ntîi, acolo la cîrciuma redacţiei, ajung să altereze personalităţile. Am plecat de teama ca sfîrşitul ospăţului, cu coniac, să nu-i reunească pe toţi într-un cor de măgari semibeţi. Trebuie să fi fost deja cam ceasurile patru după-amiază.

Indigestia sau simptomul prevestitor mi-o provocaseră treptat glumele aproape indecente şi pline de succes pe seama ocaziei prînzului nostru, plătit de "casă" şi în care se sărbătorea victoria de acum nouă luni a spermatozoizilor lui Lampiño.

Eram deja în picioare, semnînd fără a mă uita la cifre, nota pe care am presupus-o uriaşă, cînd Lampino, acum cu capul cenuşiu, s-a apropiat de mine, înghesuindu-mă afectuos cu cîte un păhăruţ în fiecare mînă.

– O urare, Don Lamas, spuse el. Un lichioraş pe care-l face mama, la ea acolo, în Carupé. Nimeni pe lume nu ştie reţeta, e exclusivitatea ei.

– Mulţumesc, îţi sînt îndatorat, Lampiño. Dar m-am cam întrecut cu gluma. Nu mai vreau nici un strop.

– Ia, că-i făcut cu flori culese numai pe lună plină – era fericit, beat şi abia mai bîiguia.

– Nu, mulţumesc, i-am repetat, pe urmă ne facem criţă.

– Iertare, Don Lamas. Tare mi te-au schimbat acolo, în Lavanda. Chiar dacă tot prieteni rămînem, şi eu tot sluga dumitale.

În toate zilele, niciodată duminica decît doar dacă s-ar fi anunţat cumva sfîrşitul lumii, mă întîlneam la ora cinci cu Directorul, căruia i se spunea scurt *Dire*, după cum mie mi se spunea *Secre*. Pe Olivares, directorul şi aproape patronul, îl cunoşteam dinaintea exilului meu în Lavanda. Bun orator politic, *playboy*, cam la cincizeci de ani, înalt şi slab, plete argintii şi îmbrăcat elegant, totdeauna la Londra. Pe vremea aceea era un titlu de nobleţe printre băieţii de bani gata să aibă o amantă care să facă parte din corpul de balet al teatrului Cristóforo, cel mai bun din oraş. Erau mulţi care nu izbuteau, însă cel puţin închiriau cîte una pentru a se exhiba alături de ea în localuri de divertisment numite aristocratice, din pricină că erau foarte scumpe. Nici un alt motiv. Olivares şi-o avea pe a lui. Am şi cunoscut-o: era tînără şi frumoasă, numele ei conspirativ avea rezonanţă franceză şi era departe de a cultiva discreţia. Prin abuz de încredere am aflat că Olivares practica arte pe care Freud le acceptă şi care nu-i afectau întru nimic virilitatea. Multe, imens de multe milioane de pesos au intrat în ţară şi, nu ştiu din care motiv, au trecut pe la Olivares pentru a fi spălaţi. I-a folosit

pentru a edita un ziar şi a ştiut să-l facă excelent. Locul întîi la tiraj, locul întîi la ştiri.

În ciuda tuturor acestor bîrfe, şi a altora în plus, eu, fără a fi ajuns vreodată la stadiul de adevărată prietenie, îi eram recunoscător lui Olivares. La două sau trei luni de la întoarcerea mea, a organizat o goană întreagă după mine, m-a smuls din lamentabila pensiune în care supravieţuiam cu sticla de Chisotti şi m-a reangajat la ziar. Adevărul este că mi-a salvat viaţa sau, cel puţin, mi-a prelungit-o spre binele sau răul meu, ori pentru cine ştie ce lucru misterios care nu pare să aibă vreun sens comprehensibil.

Ce avem azi? m-a întrebat în după-amiaza asta. I-am spus că ediţia de ieri se intitula, cum ştia foarte bine, *Crima din bulevardul Santa Fe* şi că exemplarul care urma să iasă acum ar fi etalat poate un interogativ *"Să fi fost oare sinucidere sau crimă?"*

Mi-a spus că e nevoie de mai mult, că *El Heraldo* afirmă întotdeauna cu certitudine. I-am răspuns că omul nostru din strada Moreno, deci de la Prefectură, e un bun jurnalist şi ne transmite pe loc tot ce obţine.

– Ştiam că femeia, am mai precizat, se numea Petrona García, fără antecedente cunoscute pînă acum. Continuăm săpăturile.

Am coborît în biroul redactorilor unde ţăcănitul maşinilor de scris – ai fi zis că-s pe puţin o sută – se îmbina cu fumul alb albastru, culorile naţionale. Am citit articole, şpalturi, am folosit creionul roşu şi albastru, am dat dispoziţii şi sfaturi. Obosit, am început să ronţăi dintr-un măr. Telexul insista cu ţăcănitul lui. Americanii anunţau:

"EL PRESIDENTE" EFECTUA UN ZBOR
PE LINIA BUENOS AIRES – NEW YORK
STOP ACCIDENTUL S-A PRODUS ÎN ETAPA
RIO DE JANEIRO – PORT SPAIN (TRINIDAD)
LA 877 MILE DE RIO DE JANEIRO STOP
LA BORD ERAU 41 PASAGERI ŞI 9 MEMBRI
AI ECHIPAJULUI STOP NU ESTE NICI UN
SUPRAVIEŢUITOR STOP RESTURILE AVIONULUI
AU FOST REPERATE LA 1200 METRI DEASUPRA
NIVELULUI MĂRII PE COASTELE MUNTELUI
TAMANACO STOP

– A fost deci în Brazilia, s-a pronunţat Lampino, care înţepenise acolo, deşi i se dăduse încuviinţarea să plece mai devreme acasă spre a-şi contempla scutecele plodului său numărul trei, nou-născutul pe care-l sărbătorisem acum cîteva ceasuri.

– Da, i-am răspuns, dar avionul a plecat de aici. Găseşte-mi-l la telefon, oriunde s-ar afla, pe Weinberger. E avocatul nostru. Trebuie să ne gîndim la valul de rubedenii care or să vină după despăgubiri.

Şi am continuat să ronţăi mărul pînă la ultima fărîmă.